

ผู้ไม่ประมาท

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๔๗

ณ วัดป่าภูริทัตตปฏิปทาราม ต.คลองควาย อ.สามโคก จ.ปทุมธานี

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

เอาเลยละ ฟังกรรมนะ กรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติกรรมไว้แล้วนะ ประพฤติปฏิบัติกรรมเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมบุญญานิยามเพื่อปรารถนาเพื่อความพ้นทุกข์

ขณะที่ปรารถนา การประพฤติปฏิบัติพ้อพ้นทุกข์นะ เห็นไหม ในกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าไว้นะ เวลาท่านออกเผยแผ่ธรรม จนสุดท้ายมารพยายามจะนิมนต์ เห็นไหม นิมนต์ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานเกิด เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบรรลุนิยามแล้ว เสวยวิมุตติสุขในหัวใจอยู่แล้ว ไม่ต้องมาขวนขวายเรื่องของโลก มารพยายามจะนิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่หลายครั้งหลายหน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกับมารนะ

“มารเอ๋ย เมื่อไรภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ เมื่อนั้นเราจะไม่ปรินิพพาน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีแต่ความสุข ความสุขมหาศาลเลย แต่เมื่อภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก

อุบาสิกา ไม่มี ความเข้มแข็ง ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ไม่สามารถ กล่าวแก่ ไม่สามารถ ทำพวก ลัทธิ ต่างๆ ให้ เขายอม จำนวน กับ เหตุกับ ผล ของ ธรรม ได้ เมื่อนั้น องค์ สมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะ ไม่ ประณีพพาน

เห็น ไหม เผยแผ่ ธรรม มา ๔๕ ปี พยายาม อยู่ นะ พยายาม เพื่อ จะ ให้ เป็น ปีก แผ่น ใน ศาสนา พุทธ เรา เพราะ องค์ สมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฝาก ศาสนา ไว้ กับ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา นี้ ฝาก ศาสนา ไว้ ที่ ไหน ละ ฝาก ศาสนา ไว้ กับ ความ เห็น จริง

ถ้า ใน หัวใจ นั้น เห็น จริง ใน หัวใจ เห็น ความ เป็น ไป ของ กิเลส กิเลส มัน เกิด ขึ้น ใน หัวใจ แล้ว มัน บีบ บีบ สีสไฟ ความ ทุกข์ ใน หัวใจ นั้น ใน หัวใจ นั้น นะ ประเพณี วัฒนธรรม นี้ เป็น เครื่อง ดำเนิน ให้ เข้า ถึง ใจ นี้ เท่านั้น เข้า ถึง ใจ นี้

เวลา วง ธรรม ไว้ กี่ วง ธรรม ไว้ เป็น อย่าง นั้น แต่ ให้ ประพฤติ ปฏิบัติ เข้า มา เพื่อ จะ ชำระ ใจ ของ ตัว จน สุก ทำ ยม รณิ มนต์ อีก เห็น ไหม วัน มา ขม ขุชา นิมนต์ ให้ องค์ สมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประณีพพาน องค์ สมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เผยแผ่ ธรรม มา จน มั่น ใจ ว่า ศาสนา นี้ จะ สืบ ทอด ไป อีก ๕,๐๐๐ ปี

“มาร เอย บัด นี้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา มีความ เข้มแข็ง ใน หัวใจ ความ เข้มแข็ง ใน ความ รู้ สึก ที่ มี ธรรม อัน นั้น อีก ๓ เดือน เรา จะ ประณีพพาน”

เห็น ไหม อีก ๓ เดือน ฝาก ไว้ นะ ฝาก ไว้ ให้ ชาว พุทธ เรา ให้ ชาว พุทธ ปก ป้อง พระ พุทธ ศาสนา เรา ปก ป้อง พระ พุทธ ศาสนา แล้ว พระ พุทธ ศาสนา อยู่ ที่ ไหน ละ พระ พุทธ ศาสนา อยู่ ใน ตัว พระ ไตร ปิฎก หรือ พระ พุทธ ศาสนา อยู่ ใน หัวใจ ธรรม สติ ดิ ที่ ใจ ของ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา แต่ เรา เข้า ถึง ธรรม ไหม

ถ้า เรา เข้า ไม่ ถึง ธรรม เรา ก็ เหมือน มด แดง ฝ้า พวง มะม่วง นะ เรา เห็น มะม่วง เรา พยายาม ไล่ เรา หวง แหน เรา ตระหนี่ เรา หวง แหน มะม่วง ของ เรา เรา รัก ยาม มะม่วง ของ เรา เรา หวง แหน มาก แต่ ผู้ ที่ เขามี ปัญญา เขา สอย มะม่วง นั้น ไป กิน เป็น ผล ของ เขา เขา ได้ ลิ้ม รส ของ มะม่วง นั้น

เรา เป็น ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ปก ป้อง พระ พุทธ ศาสนา พยายาม ดูแล ปก ป้อง พระ พุทธ ศาสนา แล้ว เรา เข้า ถึง ศาสนา นั้น ไหม ถ้า เรา เข้า ไม่ ถึง ศาสนา เรา ก็

เหมือนกับมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง เราจะไม่ได้ลิ้มรสของธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย เพราะเราคิดแต่ของเรา เราใช้กิเลสของเราใคร่ครวญในความเห็นของเรา

ใคร่ครวญนะ ใคร่ครวญในกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม... มันจะเป็นธรรมมาจากไหน ในเมื่อมันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของเรา แล้วเวลารักษาศาสนา เห็นไหม เหมือนกับมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง แล้วเวลามีแมลงทองมันไขใส่ในมะม่วงนั้น มันทำให้มะม่วงนั้นมีหนอนนำไปได้ มะม่วงนั้นเป็นผลได้

นี่ก็เหมือนกัน ในการกระทำของเรา ถ้าเราจะกระทำ ถึงต้องมีสติ เห็นไหม มีสติ มีสมาธิ มีภาวนา สติของเราเป็นอย่างไร สติของเราปกป้องตัวเราได้ไหม ถ้าสติของเราปกป้องตัวของเราไม่ได้ เราจะไม่มีความปลอดภัย แต่ถ้าเรามีสติมีความปกป้องได้นะ เวลาเขาออกธุดงค์กัน เขาออกธุดงค์ว่าเขาต้องมีภาวนา มีการป้องกันตัวเขา แต่เวลาพระปฏิบัติเราเห็นไหม บุกป่าฝ่าดงมา มีอะไรป้องกันตัว มีสติไง มีสติคือมีความปกติของใจ ถ้าใจมีสติด้วยความปกติของใจ เราจะองอาจกล้าหาญ จะเข้าเผชิญกับสิ่งใดๆ ก็ได้

เวลาเข้าบุกป่าฝ่าดง เห็นไหม ในป่าในดง คนที่มีความเก่งกล้าสามารถมากอยู่ในเมือง อยู่ในสังคม มันเก่งกล้าเพราะอะไร เพราะว่าหัวใจมันมีที่พึ่ง มันไม่หวาด แต่เวลาเราออกป่า ออกธุดงค์ของเรา เรามีหัวใจดวงเดียว ในความมืดนั้น ในความสัมผัสสัมพันธ์กับสิ่งที่ว่ามันจินตนาการของกิเลสนั้น กิเลสจะหลอกลวงใจดวงนี้มหาศาลเลย

ถ้าหลอกลวงใจของเราเอง เราจะหลงไหลไปในอารมณ์ของเรา เห็นไหม สิ่งนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุใด สิ่งนั้นเพราะเกิดขึ้นจากกิเลส กิเลสอันนี้มันอยู่ที่ไหนละ สติก่อเกิดจากข้างนอก สติเห็นไหม เราทำเราเคลื่อนไหว เราทำผัสผัส เรากระทำผัส มันถึงเป็นอาบัติใจใหม่ แต่เวลาใจมันคิดไปนี้มันผัสผัสใหม่ละ มันไม่ผัสผัสแต่มันเป็นกรรม

อหิสังขาร ถ้าสติของคนที่มีความบริสุทธิ์นั้น ความปกติอย่างนี้มันเกิดขึ้นมา มันจะเข้าใจความเป็นไปของมัน ถ้าเข้าใจความเป็นไปของมัน มันจะย้อนกลับเข้ามาดูใจของตัวเอง ถ้าดูใจของตัวเองนะ สติปกป้องเรา ถ้าเรามีสตินะ

ถ้าเรามีศีล มีการปกป้องเรา เรามีศีล เรามีความองอาจกล้าหาญ เราจะแสวงหา
สมาธิธรรม ถ้าจิตของเราสงบขึ้นมา เราจะมีสมาธิ ถ้าเรามีสมาธิ จิตของเราตั้งมั่น เวลาเรา
ฟังชาน เวลาเราว่าแห้ว เราเกิดขึ้นมา เราเกิดขึ้นมาเพื่ออะไร ชีวิตนี้คืออะไร? เกิดขึ้นมา
เราแสวงหาสิ่งต่างๆ สมบัติต่างๆ เพื่อใคร? เพื่อใครล่ะ ก็เพื่อที่ว่าเราจะรักษาชีวิตของเรา

เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เห็นไหม มดแดงเฝ้าพวงมะม่วง ก็บอกว่าเราทำบุญ
กุศลแล้วเราจะมั่งมีศรีสุข เราจะมีชื่อเสียงมีกิตติศัพท์ในสังคมของมนุษย์ เห็นไหม มด
แดงเฝ้าพวงมะม่วง ก็เห็นแต่บุญกุศลในอามิส

สิ่งที่เป็นอามิสอย่างนี้ มันก็เป็นอามิสต่อไป มันก็จับเคลื่อนไป ถ้าจับเคลื่อนไป
จิตนี้ก็เวียนตายเวียนเกิดไปในวัฏฏะนั้น เห็นไหม มีศาสนาหรือไม่มีศาสนา คนทำดีก็
ต้องได้ดี คนทำชั่วก็ต้องได้ชั่ว เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ธรรมะนี้
มีอยู่แล้ว”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าแต่ละพระองค์ที่นิพพานล่วงหน้ามาก่อนก็มี เห็นไหม สภาธรรมมือนี้อย่างนี้ แต่
อริยสังคความจริงมีอยู่ที่ไหนล่ะ

อริยสังคความจริง เห็นไหม ความจริงเกิดจากใจ ความจริงเกิดขึ้นมาจากสมบัติจาก
ภายใน การแก้กิเลสแก้ด้วยหัวใจของสัตว์โลก ทุกข์อยู่ที่ใจ กิเลสอยู่ที่ใจ ย้อนกลับเข้ามา
ตรงนี้นะ ถ้าย้อนกลับเข้ามาตรงนี้ มันก็เข้ามาทำสมาธิ เห็นไหม สมาธิธรรม
ปัญญาจะเกิดนะ นี่คือนิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ในปัจจุบันนี้ เราเป็นนักปราชญ์ เห็นไหม เราเป็นนักปราชญ์ วิทยาศาสตร์
เจริญมาก การศึกษาของโลกมีความเจริญมาก

“สุภัทธะ! เธออย่าถามให้มากไปเลย” สมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ก่อนจะปรินิพพาน สุภัทธะเป็นนักปราชญ์ สุภัทธะมีปัญญามาก สุภัทธะเป็นคนถือตน
ถือตัวมาก ว่าตัวเองเป็นผู้ที่มีปัญญามาก จะไม่ยอมฟังใคร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่มีอายุน้อยกว่า จะไปหาที่เกรงกลัวจะเสี
ยศักดิ์ศรี เกรงกลัวจะเสียความรู้ของตัวเอง เกรงกลัวจะเสียความเป็นนักปราชญ์ของตัวเอง

ถือทิวภูมิมานะไม่ยอมลงให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน “ถ้าเราไม่เข้าไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในคืนนี้ เราจะไม่มีโอกาส”

สุภัททะเขามีความรู้ของเขามาก สมัยพราหมณ์นั้นไตรเวทย์นี้เข้าใจหมด เรื่องของสภาวะของโลกท่องได้หมด เข้าใจได้หมด มีปัญญามาก แต่ก็ยังต้องเข้าไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ในลัทธิต่างๆ ในความเป็นไปนะ ศาสนาไหนดีกว่าศาสนาไหน ประเสริฐ สุภัททะก็มีปัญญา สุภัททะทำไมไม่สามารถจะแจกแจงได้ว่าศาสนาไหนจริงหรือเท็จละ

นี่ก็เหมือนกัน ในปัจจุบันนี้เราเป็นนักปราชญ์ วิทยาศาสตร์เจริญมาก การพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ การประพฤติปฏิบัติในศาสนาต้องเป็นวิทยาศาสตร์สิ เป็นวิทยาศาสตร์แน่นอน แต่เป็นวิทยาศาสตร์ทางจิต เป็นวิทยาศาสตร์จากการแก้กิเลส สิ่งนี้เหนือธรรมชาติ เหนือทุกๆ อย่าง เพราะกิเลสนี้ทำให้สัตว์โลกเวียนตายเวียนเกิดไปในวัฏฏะ

สิ่งที่อยู่ในวัฏฏะ เห็นไหม เวียนตายเวียนเกิดเพราะจิตนี้ต้องเวียนตายเวียนเกิด จิตนี้ไม่มีที่สิ้นสุด ความสิ้นสุดของจิต กระบวนการของจิตไม่มี จะตายจะเกิดตลอดไป เพราะจิตนี้มันเป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้น ธาตุรู้จะเป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้น แล้วมีกิเลสขบไสไป สุภัททะก็ไม่สามารถเข้าใจสิ่งนี้ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“สุภัททะ! เธออย่าถามให้มากไปเลย เพราะเราเวลาไม่มี ศาสนาไหนไม่มีมรรค เรามองไปในศาสนาสิ ในลัทธิต่างๆ ในการสั่งสอนของเขาต่างๆ เขามีมรรคของเขาไหม ถ้าในศาสนาไหนไม่มีมรรค ไม่มีเหตุ ผลไม่มีหรอก”

ถ้าหาเหตุไม่ได้ จะเอาผลมาจากไหน ถ้าเหตุของเขาไม่มี ผลนั้นต้องไม่มี เห็นไหม “ไม่มีรอยเท้าบนอากาศ”

บอกว่า “สุภัททะ! ความเป็นปราชญ์ของเธอเนะ มันเป็นปราชญ์ด้วยปัญญาของโลกเขา เธออย่าถามให้มากไปเลย”

ให้พระอานนท์บวช พระอานนท์เอาสุกัถะไปบวชนะ พอบวชขึ้นมาเสร็จ
เข้าถึงพระรัตนตรัย เห็นใหม่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

บวชเป็นพระแล้วสุกัถะย้อนจิตเข้ามาดูจากภายใน ความเป็นไปของจิตมันจะ
เกิดขึ้น เป็นนักปราชญ์ เป็นผู้มีปัญญามาก แต่ไม่สามารถชำระกิเลสของตัวเองได้ เป็นผู้
มีปัญญามากก็ไม่สามารถจำแนกสังขารทั้งสิบสองของสัตว์โลกของศาสนาต่างๆ ได้ ไม่มี
การจำแนกได้เพราะความเห็นของตัวเอง ตัวเองมีกิเลส มีความยึดมั่นถือมั่น มีความเห็นว่า
ตัวเองเป็นนักปราชญ์ที่มีปัญญา

ปัญญามากขนาดไหน เป็นปัญญามากกับการท่องบ่น การสะสมของโลก โลกนี้
เห็นใหม่ วิทยาศาสตร์ความเจริญของโลก การสะสมมา การทดลองมา การสะสมมา ต่อ
ยอดกันมาเป็นทฤษฎี เป็นสถิติ เราก็อำนาจสถิติ เราเชื่ออย่างนั้นเพราะมันพิสูจน์ได้อย่างนั้น
นี่เป็นรูปธรรม

สิ่งที่เป็นนามธรรม ไม่มีใครสามารถชำระได้เลย ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า เว้นไว้แต่พระปัจเจกพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าต้องตรัสรู้ด้วยตนเอง องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้าอยู่กับเจ้าลัทธิต่างๆ สร้างสมมาเป็นพระโพธิสัตว์ มี
ปัญญา

แต่ในเมื่อเป็นปัญญาของโลก ที่ไหนเขามีการศึกษา ที่ไหนเขามีการประพฤติ
ปฏิบัติก็ไปเรียนกับเขามาหมด ในระยะ ๖ ปีนี้้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
มรรคใหม่ การประพฤติปฏิบัติคือการค้นคว้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เป็นการทดลองผิดลองถูกนะ มันไม่เข้ามรรค

สิ่งนี้ไม่เข้ามรรค เพราะถ้าเข้ามรรค องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องเข้าถึง
ธรรมสี่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องมีความเห็น

ทำไมหลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ทำไมท่านสอนพระมาตลอด เห็น
ใหม่ สอนพระมาตลอดตั้งแต่ประพฤติปฏิบัติเริ่มต้น สอนพระมาตลอดเพราะท่านได้
โศคาปัตติผล สกิทาคาผล อนาคตาผลมาก่อน ท่านสามารถสั่งสอนลูกศิษย์ของท่านได้
เพราะสั่งสอนศิษย์ให้ทำเข้ามาถึงท่านก็ยังได้

แต่ในเมื่อปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้ามีธรรม ทำไมไม่สามารถสอนปัญจวัคคีย์ให้มีความเห็นต่างๆ ได้ละ เพราะอะไร

เพราะพระปัญจวัคคีย์ก็อุปัฏฐากอยู่ ทำสมาธิอยู่เหมือนกัน แต่ถ้ามีปัญญาออกได้ มันก็จะออก เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังไม่มรรค คั่นคว้ามรรคไม่เจอ ใน ๖ ปีนั้น การประพฤติปฏิบัตินั้นถึงยังไม่เป็นมรรค จนกินเพ็ญเดือน ๖ เห็นใหม่ ทดสอบมาทุกๆ ลัทธิ ทุกๆ วิธีการที่ศาสดาเขาสอน

เพราะถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา แล้วเราบอกว่าของเราถูกนะ เราจะเอาเหตุผลอะไรไปได้แย้งเขา ในเมื่อไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ออาหารดาบส อุททกดาบส เห็นใหม่ “เจ้าชายสิทธัตถะมีความรู้ความเห็นเสมอเรา เป็นศาสดาสอนสัตว์โลกได้” แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธ

เพราะความสงบอย่างนี้ สมบัติอย่างนี้ ก็เลศสงบตัวลงเฉยๆ แต่ไม่ได้ชำระกิเลส แม้แต่นิดแต่น้อย เห็นใหม่ มันไม่เป็นมรรค ไม่เป็นมรรคเพราะสมาธิ อันนั้นจะเป็นมิจจาสมาธิก็ได้ เพราะสมาธิมันส่งออก แต่ถ้าสมาธิย้อนกลับเข้ามา มันถึงจะเป็นมรรค

กินเพ็ญเดือน ๖ นั้น อาสวัภขญาณเกิดขึ้นจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิปปาภิญญา! เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมาธิเป็นพระโพธิสัตว์ จิปปาภิญญาย้อนกลับเข้ามา อาสวัภขญาณ เห็นใหม่ บุพเพนิวาสานุสติญาณ จิตนี้ส่งไปอดีตชาติไม่มีที่สิ้นสุด เพราะจิตมันสงบเข้าไปถึงแล้ว นี้วิชา ๓

วิชา ๓ คือการย้อนกลับเข้าไปในอดีตชาติ ย้อนกลับไปในอดีตชาติตั้งแต่พระเวสสันดร ไปถึงไม่มีที่สิ้นสุด ย้อนขนาดไหนก็ไม่มีที่สิ้นสุด จนถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกนี้ไม่ใช่ทาง อันนี้ไปแล้วมันไม่ใช่ทาง เพราะมันเป็นอดีต การสะสมมาที่เป็นพระโพธิสัตว์นี้ ย้อนกลับเข้ามา

พอถึงมัชฌิมยาม เห็นไหม จตุปปาตญาณ สิ่งที่จตุปปาตญาณ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างสมมาเป็นพระโพธิสัตว์ สิ่งที่เป็นพระโพธิสัตว์มีบุญญาธิการ มาก กำหนดจิตไปดู เห็นแต่สัตว์นี้ตายเกิด ตายเกิดขนาดไหน นี่ก็ไม่ใช่มรรค!

ถ้าเป็นมรรค องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องชำระกิเลสได้ จตุปปาตญาณ คือญาณที่ยังรู้จิตว่าไปเกิดที่ไหน จิตมหัศจรรย์ขนาดนั้นนะ แล้วเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาขนาดนี้ ถึงไม่หลงไม่คิดใจ ถ้าเป็นอย่างเรา พวกเราปฏิบัติ แค่เห็นนิมิตก็คิด เห็นสิ่งใดๆ ก็คิด แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนอดีตชาติไม่มีที่สิ้นสุดนะ

ถ้าเป็นนักปฏิบัติปัจจุบันนี้ก็จะเอามาคุยกันว่ารู้มาก รู้สิ่งต่างๆ รู้แบบนี้ก็เสื่อม รู้แบบนี้ก็ตกอยู่ใต้กฎของอนิจจัง แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยประคอง จิตนี้จะเสียไปได้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ต้องมีใครสอน แต่รู้ว่าสิ่งนี้ไม่ใช่ทาง จตุปปาตญาณก็ไม่ใช่ทาง จึงย้อนกลับมาถึงอัสวักขณญาณ นี่มรรคเกิดตรงนี้!

มรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหตุเห็นไหม เราใช้ ผลที่เราใช้กันอยู่ในทางโลก สินค้าต่างๆ ที่เป็นทางโลก เราใช้ของเขา เพราะว่าเขาผลิตมาให้เราใช้ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นธรรมมันมีอยู่นะ แต่วิธีการผลิตอยู่ไหนล่ะ วิธีการกระทำอยู่ไหน เพราะเราไม่มีความเข้าใจ เราจะผลิตสินค้านั้นๆ ไม่ได้ แล้วเราจะเป็นจู้เข้าเขาตลอดไป เขาจะทำสิ่งนั้นมาให้เราใช้

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิเสธทั้งหมดนะ เพราะปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย สิ่งที่เครื่องอาศัย เราต้องอาศัยปัจจัย ๔ เครื่องอาศัยดำรงชีวิตไป ดำรงชีวิตเพื่อจะประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ดำรงชีวิตแบบมดแดงเฝ้ามะม่วงนะ ดำรงชีวิตอยู่อย่างนั้น เพราะสิ่งที่มีคุณค่าในชีวิตนี้คือเรื่องของหัวใจ หัวใจนี้มันเกิดทุกข์มาก แล้วมันจะเกิดตาย เกิดตายนะ

การเกิดของอารมณ์ ความฟุ้งซ่านกับความสงบของใจที่จิตเป็นสัมมาสมาธินี้ อารมณ์เกิดดับในหัวใจนี้ส่วนหนึ่ง จิตปฏิสนธิไม่ใช่อารมณ์ จิตปฏิสนธิไม่ใช่ขันธ จิตปฏิสนธิ คือสติจิตตัวนี้มันยังพาตายพาเกิดตลอดไป สิ่งที่พาตายพาเกิดนี้มันจะมีตลอดไป

แล้วเราจะหาสมบัติสิ่งใด ถ้าเราหาสมบัติสิ่งนี้ เราถึงบอกว่าสิ่งที่ เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เราก็อาศัยเพื่อให้หัวใจนี้มีโอกาส

เราไม่ใช่ นักปราชญ์นะที่คิดไปทางโลก นักปราชญ์แบบมดแดงเฝ้ามะม่วง ไม่ได้ สิ่งใดเลย เฝ้าแต่ผลของมะม่วง เฝ้าแต่ผลของคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ความเป็นจริงของใจมันไม่เกิด สิ่งที่ไม่เกิด เราก็จะไม่ได้ผลสิ่งนี้เลย ถ้าไม่ได้ผล สิ่งนี้เราก็ได้ทำบุญกุศล

บุญกุศล สิ่งที่เป็นอามิส สิ่งที่เป็นการปฏิบัติที่เป็นบุญนี้ มันก็จะพาให้เกิดตาย แน่นอน จะปฏิเสธหรือจะยอมรับอย่างใดก็แล้วแต่ สิ่งนี้เป็นเรื่องของความปัจจุบันนี้ เวลาจิตมันตายนะ มันเคลื่อนออกไปมันก็เป็นอดีต มันเป็นอนาคตไปข้างหน้า มันก็เป็น ปัจจุบันข้างหน้านะ เราจะปฏิเสธ จะยอมรับ แต่ถึงเวลามันตายไป มันจะเป็นข้อเท็จจริง ของใจดวงนั้น

ถ้าใจดวงนั้นสร้างบุญกุศล มันก็จะเกิดตามบุญกุศลของเขา ถ้าใจดวงนั้นสร้าง บาปอกุศล จะปฏิเสธ จะไม่ยอมรับ มันก็เป็นความจริง มันจะเป็นความจริงต่อเมื่อเราไป ประสบเหตุอย่างนั้น แล้วถึงตรงนั้นเราจะไม่มีโอกาสแก้ไข

แต่ถ้าในปัจจุบันนี้ เห็นไหม สุภัททะ เขาเป็นนักปราชญ์ เขายังมีความเห็นของเขา เขายังเป็นสัมมาทิฐิ เขายังยอมฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็เป็นผู้ศิษย์ องค์สุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาจากคำสั่งสอน ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนจะปรินิพพานนะ “ภิกษุทั้งหลาย เธอจง พิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้พวก เราไม่ประมาทนะ แล้วสังขารมันคืออะไรละ

ถ้าสังขารของผู้ที่เรียนธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สังขารคือ ความคิด ความปรุง ความแต่ง แต่ถ้าเป็นสังขมไทย สังขารร่างกาย เห็นไหม สังขาร ร่างกาย เราเป็นผู้ที่ประมาทไหม ถ้าเราเป็นผู้ไม่ประมาท เวลาถ้าจิตเราเกิดแล้วเราตาย พอ เราเกิดตาย จิตมันเกิด ถ้าเห็นสภาวะของการเกิด เห็นไหม อยู่ในวิงวนของพญามาร

แต่เวลาครูบาอาจารย์เรา ครูบาอาจารย์วางกรรมมาจนถึงปัจจุบันนี้ เห็นไหม วันนี้เรามาสวดศพสวดพระอภิธรรม หลวงปู่ท่านทิ้งร่างกายไว้ที่นี่ แต่หัวใจของท่าน ใครค้นหาหัวใจของหลวงปู่เจอ มารไม่สามารถตามรอยของจิตที่พ้นไปจากกิเลสนี้ได้ สิ่งที่พ้นไปจากกิเลส เห็นไหม ด้วยดวงใจดวงนี้ชำระกิเลส แล้วพ้นออกไปจากกิเลส พ้นออกไปจากพญามาร พ้นออกไปจากพญามารเพราะเหตุใดละ

เพราะในการประพฤติปฏิบัติของเรา เราไม่ใช่มดแดงเฝ้าพวงมะม่วง ถ้าเราเป็นมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง เราก็จะศึกษาธรรม แล้วเราก็จะยึดธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นของเรา เป็นมดแดงเฝ้าพวงมะม่วงเพราะมันเข้าไม่ถึงจิต เพราะมันไม่เคยมีความสงบของใจ เพราะมันไม่เห็นความสงบของใจ ไม่เห็นว่าใจยกขึ้น วิปัสสนาอย่างไร

ถ้าเห็นใจยกขึ้นวิปัสสนาจะไม่กล้าบอกว่า เราได้ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หมดแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกโปลิตะว่า “โบลาน เปลา โบลานเปลา” จำได้ ศึกษาได้ เข้าใจทั้งหมด สั่งสอนลูกศิษย์จนถึง ๕๐๐ นะ ไปไหนก็สั่งสอนได้หมด สั่งสอนคนอื่นได้ แต่ไม่สามารถชำระกิเลสของตัวเองได้ เห็นไหม ความลึกลับสงสัยมี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับอาฬารดาบส เห็นไหม “เธอมีความรู้เท่าเรา เป็นศาสดาสอนลูกศิษย์ได้” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังปฏิเสธเลย ทั้งๆ ที่มีคนรับประกันนะ ทั้งๆ มีคนรับรองว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ว่าเข้าใจตามธรรมของเขา จะเป็นศาสดาของคนอื่นได้

เพราะสอนในการทำสมาบัติใจ ปฐมฌาน ทุตติฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ขึ้นอากาศาสนัญจายตนะ มันจะวางอารมณ์อย่างไร มันจะปล่อยอารมณ์อย่างไร จากปฐมฌาน ขึ้นจตุตถฌาน จากอากาศาสนัญจายตนะขึ้นไป มันเปลี่ยนอารมณ์อย่างไร มันก็มีวิธีการของเขานะ

อากาศาสนัญจายตนะนี้ว่างหมดขนาดไหน อากิญจัญญายตนะนี้ความรู้สึกเป็นความว่างนะ วิญญาณัญจายตนะ เนวตัณญานาตัณญายตนะ เข้าเห็นใหม่ ย้อนไปย้อนกลับ แล้วจิตมันจะเกิดพลังงานมาก สิ่งที่เกิดพลังงาน มันจะติดสิ่งนี้ได้ ถ้าเรามีครูบา

อาจารย์ในการปฏิบัติของสคัมภ์หลัก สิ่งทีสคัมภ์หลักของศาสนาคือธรรมทีสติดีในใจของครูบาอาจารย์เรา

ถ้าธรรมสติดีใจของครูบาอาจารย์เรา มันจะมีหลักเกณฑ์ของใจดวงนี้ ถ้าหลักเกณฑ์ของใจดวงนี้ กิเลสเกิดทีไหน ? กิเลสเกิดทีใจ ในเมื่อกิเลสเกิดทีใจ แล้วเราชำระกิเลสจากใจของเรา แล้วใจของสัตว์โลกมันก็เป็นแบบนี้ เป็นเหมือนกัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอาใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ได้เท่านั้นนะ เป็นสิ่งทีเป็นประโยชน์กับวิญญู ๓ โลกธาตุนี้กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทวดา อินทร์ พรหมต้องมาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะอะไร เพราะสิ่งทีเป็นอริยสัจนี้จะไม่มีในลัทธิต่างๆ

“สุภัททะ! ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล”

การประพฤดีปฏิบัติ การเป็นมดแดงไต่พวงมะม่วง มันวนทีรอบของลูกมะม่วงนั้น มันก็จะไม่ได้ผลอะไรของมันเลย เพียงแต่มันวนไปนะ เหมือนจิตตายเกิดในวิญญูจะวนทีรอบในปัจจุบันนี้ก็คือชาติปัจจุบัน จนคิดสังเวชนะ ว่าชีวิตเรานี้มันตายมันเกิดมันจะมีสิ่งใด เวลากิเลสมันปิดตา มันปิดตาอย่างนั้นนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนไว้ ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ ให้บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เห็นไหม ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ ภิกษุนั่งเฝ้าอยู่มาก

“ภิกษุมีสิ่งใดให้ถาม เธออย่าเสียใจว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว เธอจะเสียใจว่าอยู่ต่อหน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ได้ถาม” ภิกษุนั่งเงิบ เพราะอาลัยอาวรณ์ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ความเป็นปกติ การเกิดและการตายมีคุณค่าเท่ากัน เพราะจิตนี้มันชำระกิเลสตั้งแต่คืนวันเพ็ญเดือน ๖ ๔๕ ปีนี้เป็นภาระ เป็นสิ่งต่างๆ ทีจะวางศาสนาไว้ให้มันคงเท่านั้น พอศาสนามันคงแล้วนะ จนภิกษุฟังแต่โอวาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ คำสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

ไม่ใช่ให้ไปเป็นมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง ไม่ใช่ให้ไปเปิดตู้พระไตรปิฎกแล้วท่องจำกัน สิ่งนั้นเป็นทฤษฎี เห็นใหม่ ทฤษฎี

ความเป็นธรรม เห็นใหม่ ทำไมสมัยพุทธกาลนะ สามเณรน้อยเดินไปบิณฑบาตกับพระสารีบุตร เห็นชวานาเขาชักน้ำเข้านา เห็นนายช่างทำคันศรเขาคัดคันศรให้ตรง ในเมื่อจิตมันมีสัมมาสมาธิ ในเมื่อจิตมันมีกำลังของมัน สิ่งที่กระทบเขามันจะเป็นประโยชน์ กลับเข้ามาในหัวใจเลย

ในเมื่อสิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นธาตุ นำกับคันศรมันไม่มีชีวิต ทำไมมนุษย์ยังสามารถตัดให้มันตรง สามารถเอามาใช้เป็นประโยชน์ได้ ทำไมหัวใจของเรา ถ้าจิตมันสงบแล้ว ทำไมเราชำระกิเลสของเราไม่ได้ ถ้าเราชำระกิเลสของเราได้ นี่มรรคญาณมันเกิด เวลามันเกิด สิ่งที่กระทบแล้วมันจะเกิดเข้ามาจากภายใน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเป็นชาวพุทธ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เชื่อตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถามตัวเองว่าเราประมาทหรือเปล่า

ยิ่งกว่าประมาทนะ! เพราะเราทำงานอะไร เราทำงานของโลกเขาทั้งหมดเลย ทำไมเราไปแย่งงานของโลกเขามาทำ! งานของโลกเขา งานก่อสร้าง งานสัมมาอาชีพะ งานอะไรต่างๆ นี้ โลกเขาทำอยู่นะ เราไม่ต้องไปทำสิ่งนั้น

ถ้าเราเป็นภิกษุ ภิกษุณี เราสามารถออกประพฤติปฏิบัติได้ ในเมื่อออกประพฤติปฏิบัติ... ประพฤติปฏิบัติด้วยอะไรล่ะ ประพฤติปฏิบัติด้วยหัวใจ ทำหัวใจของเราให้สงบก่อน นักกีฬาเขาจะเล่นกีฬากันนะ เขาต้องฝึกซ้อม เขาต้องมีสนามซ้อมของเขา เวลาคนทำงานต้องมีออฟฟิศใหม่ ต้องมีสถานที่ทำงาน

นี่ก็เหมือนกัน เราจะภาวนากัน เราจะชำระกิเลสกัน ชำระที่ไหน กิเลสมันเกิดที่ไหนล่ะ กิเลสมันเกิดที่ใจ แต่หาใจของตัวไม่เจอ หาสนามไม่เจอ หาที่ทำงานไม่ได้ แล้วที่ว่าใจกับกายเหมือนกัน แล้วก็หาใจของตัวไม่เจอ หาสนามของตัวไม่เจอ

นี่ไง สัมมาสมาธิสำคัญตรงนี้ ! สัมมาสมาธิคือการเริ่มต้นหาสนามฝึกซ้อม ถ้าเรามีสนามฝึกซ้อมนะ นี่ขนาดหาสนามฝึกซ้อม เรายังต้องทำความสงบของใจ พระปัญญาวัคคีย์นะ ๖ ปีทำสิ่งนี้พร้อม สนามนี้พร้อม ทุกอย่างนี้พร้อม แต่ไม่มีเทคนิค ไม่มีวิธีการ การจะเล่นกีฬา กีฬานั้นเขาเล่นด้วยวิธีการอย่างไร ไม่รู้วิธีการเล่นกีฬา เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร “ทเวเม ภิกขเว...” เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติมา ที่ว่าลองผิดมา ๖ ปีนะ ไม่ใช่มรรค แต่ขณะที่มาพิจารณาในคืนวันนั้น นั้นเป็นมรรคเห็นใหม่

แล้วการติดเสวยสุขอยู่ในสมาบัตินั้นก็ไม่ใช่มรรค เพราะสิ่งนั้นจะเป็นความสุข นี้คือความสุขลลิกานุโยค เพราะมันมีความสุขในหัวใจนั้น หัวใจปล่อยสิ่งต่างๆ เข้ามาทั้งหมดเลย แล้วมันก็ชุ่มอยู่ในตัวของมันเอง เพราะความสุขความทุกข์มันสงบตัวลง สิ่งที่สงบตัวลง มันก็เป็นสัมมาสมาธิ

ถ้าเราจะหาที่ทำงานของเรา เราต้องทำสัมมาสมาธิก่อน ถ้าทำสัมมาสมาธิ ต้องมีกรรมฐาน ๔๐ ห้อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ กรรมฐาน ๔๐ ห้องเพื่อจะให้เราทำความสงบของใจ

สมัยพุทธกาลพระปัญญาวัคคีย์ปฏิบัติอยู่แล้ว ทุกคนแสวงหาอยู่แล้ว เพราะเขาเกิดเป็นสหชาติ สหชาติคือผู้ที่มีบุญญาธิการเกิดพร้อมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้มันจะทำให้อินทรีย์ของเขาควรแก่การงาน

แต่อินทรีย์ของเรามันอินทรีย์โลก เกิดมาในโลก ประเทศไทยเมื่อก่อนมี ๑๖ ล้านคน เดียวนี้มี ๖๐-๗๐ ล้านคน สมัยก่อนนะ เขาทำสงครามกัน เขากวาดต้อนเอาประชากรนะ เพราะมีแต่แผ่นดิน มีแต่ป่าเขา ไม่มีประชากรในประเทศ จะรบกันเพื่อกวาดต้อนประชากรนั้นมาอยู่ในประเทศของตัวเอง แต่ในปัจจุบันนี้พยายามจะควบคุมประชากรของตัวเอง เพราะมันมีมากเกินไป เห็นไหม

มาจากไหน ? จิตนี้มาจากไหน ? การเกิดทำไมมหาศาลขนาดนั้น

มันจะมหาศาลมากกว่านี้เพราะจิตนี้มีมหาศาลเลย แล้วจะเกิดตาย เกิดตาย แต่เพราะมนุษย์สมบัติ เรามีมนุษย์สมบัติ เรามีศีล ๕ เราถึงได้เกิดเป็นมนุษย์แล้วเกิดกึ่งกลางพระพุทธศาสนา

การพบพระพุทธศาสนานี้เป็นอริยทรัพย์ อริยทรัพย์เพราะอะไร เพราะในโรคภัยต่างๆ ในปัจจุบันนี้ เขาไม่มียารักษาโรค เวลาคนตายคนที่เขามีฐานะมาก เขาจะเอาศพของเขาไว้ในห้องเย็น เพื่อจะให้นักวิทยาศาสตร์พอเขาเจริญ จะได้เอาไว้รักษาโรคนี้ไง ความคิดของเขามันอภิปรัชชาขนาดนั้นนะ

แต่เราเกิดในท่ามกลางพระพุทธศาสนา นี่คือธรรมโอสธ ถ้ามีธรรมโอสธที่สามารถจะชำระกิเลสได้ ถ้าชำระกิเลสได้ เราถึงต้องพยายามของเรา ในเมื่อเราเกิดกึ่งกลางพระพุทธศาสนา นี่คือบุญกุศลของเราละ เราไม่ได้เกิดสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นคือสหชาติ คือจิตเขาสงบอยู่แล้ว จิตเขาพร้อมอยู่แล้ว

คูสิ เขาแสวงหา สุกัททะก็แสวงหา อนาถบิณฑิกเศรษฐีก็ฟังแต่ว่ามีพระอรหันต์ๆ เห็นไหม พอไปเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทนไม่ได้ล่ะ อยากพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคินนั่นเลย เพราะอะไรล่ะ เพราะพวกนี้เขาสร้างสมบุญญาธิการของเขามา แค่ว่าพระอรหันต์เท่านั้น เขายังอยู่ไม่ติดบ้าน เขายังอยู่ไม่ได้ เขาต้องไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วในปัจจุบันนี้ ครูบาอาจารย์ของเรานี้มหาศาลเลย แล้วเราทำอะไรกัน เราจะแสวงหาแต่งงานของโลกหรือ ?

งานของโลกนะ คูสิ คูสิ่งต่างๆ เครื่องยนต์กลไกที่เขาใช้ เมื่อก่อนเราขุดดิน เราไถนาละ เราต้องใช้กำลังของเราละ เดียวนี้เครื่องจักรเข้ามาแทนได้หมดทุกอย่างเลย งานของโลกมันเป็นเรื่องของโลกเขา

แต่งงานในศาสนาเรา งานในการชำระหัวใจ สิ่งนี้สำคัญกว่า แล้วทำไมเราไม่ศึกษากัน ทำไมเราไม่ค้นคว้าเข้ามาจากภายใน ทำไมเราไม่สร้างศรัทธาของเราขึ้นมา ทำไมไม่เอาครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง คูสิ คูอย่างองค์หลวงปู่เราเป็นผู้ไม่ประมาทนะ เป็นผู้ไม่

ประมาทเพราะสามารถชำระกิเลสออกไปจากใจได้ เราเป็นผู้ที่ประมาททั้งหมด แล้วเราทำไมไม่เอาครูบาอาจารย์เราเป็นที่ตั้ง

เพราะครูบาอาจารย์ของเรา ใครจะว่าอย่างไรก็แล้วแต่ ว่าถึงพุทธกาลนี้พระอรหันต์ไม่มี นั่นเป็นที่ปากเขาว่า ข้อเท็จจริง คือความเป็นข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงที่เป็นความจริงนี้ ถ้าเป็นความจริงนี่นะ สิ่งนี้เป็นเครื่องยืนยันกับเรา เพราะอะไร เพราะท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านมีเหตุผลของท่าน ท่านชำระกิเลสของท่านได้ตามความเป็นจริง

ฉะนั้น ถ้าเราจะเดินตามครูบาอาจารย์ของเรา เราต้องทำงานหน้าที่ของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ในเมื่อเราเป็นสดมภ์หลักของศาสนา เราจะรักษาศาสนา เรามีเครื่องมือรักษาคือธรรมวินัย สิ่งที่เป็นธรรมวินัย เราจะไล่ค้อนใจของเราเข้ามา ใจของเรา มันออกไปไหน มันพุ่งชานไปไหน มันเป็นไปอย่างไร เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้พิจารณาสังขาร ถ้ามันจะพิจารณา ร่างกาย มันก็อยู่ที่จิตนิสัย ถ้าคนพิจารณาร่างกาย มันจะทำความสงบของมันเข้ามา มันจะมีศรัทธาจริต ศรัทธาจริตเพราะเราศรัทธา เราเชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ของเรา เราเชื่อมั่นในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับเราแล้วหนึ่ง แล้วเราก็เป็นมดแดงเฝ้าแต่มะม่วงนั้น ครูบาอาจารย์ของเราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เป็นนักรบที่ออกเดินหน้าไป แล้วครูบาอาจารย์ของเราสามารถชำระกิเลสมาเป็นเครื่องยืนยันกับเรา แล้วครูบาอาจารย์ของเราเอาธรรมวางไว้ต่อหน้าเรา ทำไมเราจะไปลังเลสงสัยล่ะ

ถ้าเรามีศรัทธา เรามีความเชื่อ มันจะเป็นสัมมาทิฐิ ถ้าเราเป็นมิจฉาทิฐิ เราทำของเราเราประพฤติปฏิบัติอย่างที่มีมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง เห็นไหม นี่ถึงพุทธกาลมรรคผลไม่มี แต่เราก็ปฏิบัติกัน เห็นไหม เขาปฏิเสธอย่างนั้น ผลของเขาถึงไม่ได้

เหมือนกับเราทำงานนะ เราไม่ต้องการความสำเร็จของมัน เราจะไม่ได้งานของเรา เพราะมันสักแต่ว่า สิ่งที่เป็นสักแต่ว่า มันจะไม่เกิดสมาธิ มันไม่เกิดสติ สิ่งที่เป็นสติ

เป็นสัมมาสติ ถ้าเกิดเป็นสัมมาสติ เราเคยทำงานใหม่ ถ้าเราทำงานทำการ เวลาเรามีสติขึ้นมา งานของเราจะสมบูรณ์

ถ้างานของเราไม่มีสติ เราทำสักแต่ว่าทำ มันก็ตลกๆ หล่นๆ ตกจากมือ ตกจากเราไป ถ้าเรามีสติของเรา เราต้องเชื่อมั่นของเรา เรามีศรัทธาของเรา ถ้ามีศรัทธาของเรา เราทำขึ้นมา สติมันจะพร้อมเข้ามา สติสำคัญต่อทุกเมื่อที่เราขยับเขยื้อนไป ถ้าสติของเราสำคัญขึ้นมา มันจะควบคุมการประพฤติกฎปฏิบัติของเราเข้ามา สิ่งที่สำคัญเข้ามา กำลั้งใจ มันก็เกิดนะ

กึ่งพุทธกาลหนึ่ง แล้วครูบาอาจารย์เป็นเครื่องดำเนินกับเราหนึ่ง ถ้าเราทำสัมมาสมาธิให้ได้ จะพิจารณาเป็นกาย สิ่งที่เป็นกาย ถ้าจิตสงบมันจะพิจารณากายได้ ถ้าจิตไม่สงบ การพิจารณากายนั้นเป็นสัญญาอารมณ์

สิ่งที่เป็นสัญญาอารมณ์นั้น มันจะปล่อยสิ่งที่เป็นความยึดมั่นถือมั่นของมันเข้ามา เป็นสัมมาสมาธิ สิ่งที่เป็นสัมมาสมาธิ จะพิจารณารูป จะพิจารณาขนาดไหนก็แล้วแต่ เพราะการพิจารณารูปอย่างนั้น มันพิจารณาเหมือนกับสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง

สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่งมันเป็นอาการของใจ สิ่งที่พิจารณาอาการของใจมันสงบเข้ามา เพราะมันทิ้งอาการเข้ามา มันก็เป็นใจ ถ้ามันเป็นใจแล้วมันก็เป็นสมณะ

แต่เพราะความที่เป็นมดแดง มดแดงมันไม่เข้าใจว่า เปลือกมะม่วงมันมีรสขม แต่เนื้อของมะม่วงมันมีรสหวาน มันไม่เคยกิน มันก็ว่าสิ่งนี้เป็นความปล่อยวาง สิ่งนี้เป็นความปล่อยวาง ทั้งๆ ที่ว่ามันเป็นสมณะนะ มันเป็นจิตที่ปล่อยวางอารมณ์เข้ามา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เป็นกลางอยู่แล้ว

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

แต่เราจะพิจารณาเป็นอย่างไร มันเป็นเรื่องจริง ถ้าจิตนิสัยของเรา เราจะก้าวล่วงกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป มรรคมันจะเกิดตรงนี้นะ ถ้ามรรคมันจะเกิด เราจำเป็นต้องทำความสงบของเราเข้ามา ถ้าไม่ทำความสงบของเราเข้ามา ความคิดมันเป็น

สัญญาอารมณ์ทั้งหลายเลย ทั้งๆ ที่ว่าเราว่าเราคิดโดยที่มันมีความมหัศจรรย์ มันจะว่างมาก

ความมหัศจรรย์ของใจมันลึกกลับกว่านี้มากนัก เวลาจิตมันสงบเข้ามาเห็นใหม่ ทำไมครูบาอาจารย์เราที่มีวาสนาบารมี เวลาจิตสงบนี้ จิตนี้มันจะหลุดออกไปเดินจงกรมบนอากาศ มันจะไปนั่งสมาธิอยู่บนก้อนเมฆ สิ่งนั้นมีพระปฏิบัติเจอสภาวะแบบนี้มามากแล้วเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม พอมันเสื่อมเข้าไป ก็ที่ถอยน้อยเนื้อต่ำใจ มีมหาศาลเลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเรียนกับอาฬารดาบส เข้าสมาบัติขนาดไหนมันก็ไม่ชำระกิเลส เพราะสมาบัตินี้เป็นพลังงานเฉยๆ พลังงานนะ ตัวพลังงาน คุณลักษณะพลังงานที่ในโรงกลั่นนะ เขามีโรงกลั่น เขากลับออกมา เก็บไว้มหาศาลเลย ถ้าไม่มีใครสนใจมัน มันจะเป็นประโยชน์กับใครล่ะ แต่เวลาเรามีรถยนต์กลไก เราต้องใช้พลังงาน เราก็ไปเอามันมาเติม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิถ้าเป็นมิจฉานมันก็จะเหมือนกับเป็นน้ำมันที่มันอยู่อย่างนั้นล่ะ มันต้องระเหยไปนะ สิ่งใดก็แล้วแต่มันเป็นอนิจจังทั้งหมด ไม่มีสิ่งใดคงที่ในโลกนี้ ของที่จะคงที่ ไม่มี! สิ่งที่ไม่มี แม้แต่สัมมาสมาธิมันก็ไม่คงที่

ถ้ามันไม่คงที่ ถ้าเรามีปัญญาของเรา มันจะเกิดประโยชน์กับเรานะ ถ้ามันไม่เกิดปัญญากับเราขึ้นมา เห็นใหม่ เราจะเป็นมดแดง เราไม่ใช่นักปราชญ์หรือ ถ้าเป็นนักปราชญ์ เป็นนักวิชาการนะ มันยังมีความคิดว่าเราจะทำอะไรให้มันเกิดประโยชน์กับเราขึ้นมา ถึงต้องกลับมาทำความเข้าใจได้ ทำความสงบให้ได้

ความสงบสำคัญ สำคัญเพราะว่ากิเลสมันอยู่ลึกกว่าความคิดปกตินี้ ความคิดปกติของเรา เห็นใหม่ เวลาคนเขาหลอกลวงกันนะ เขาแสดงกิริยากัน เขาหลอกลวงจนตมตุ้นเอาเงินของใครก็ได้ เงินของใครนะ เขาหลอกเอามาจนบางทีนะ..

คุณ คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาตีเตียนพระสงฆ์ เวลาถึงคราวที่ข้าวยากหมากแพง พระสงฆ์ก็ปรึกษากันว่าเราจะดำรงชีวิตอย่างไร ให้ต่างคนต่างบอกว่า อีกรองค์หนึ่งมีอริยทรัพย์ภายในใจ เป็นเนื่อนาบุญของโลก เขาจะทำบุญกับเรา เห็นใหม่

แล้วเขาก็ตื่นกัน เออลิงนี่มาสร้างบุญกุศลของเขา แล้วเวลาไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระที่มาจากถิ่นต่างๆ เพราะข้าวยากมากแพง เขาอยู่ด้วยร่างกายของเขาที่ไม่ค่อยใส แต่พระชุนนี่มานี่ อิมเอมเปรมปริดีมาเลยนะ

“แล้วเธออยู่กันอย่างไร” ก็รายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “มหาโจร!” มหาโจรนะ หลอกกันได้ขนาดนั้นนะ เพราะตัวเองก็รู้กันอยู่ เพราะปรึกษากัน ปรึกษากันว่าเราจะยกยกกันนะ ต่างองค์ต่างยกยกกัน ปรึกษากันมันกิเลสชัดๆ มันรู้ชัดเจนนะ แล้วก็หลอกหลวงเขา ทั้งๆ ที่ตัวเองก็หลอกหลวงตัวเอง แล้วยังไปหลอกหลวงจากข้างนอก

ถ้าเราเป็นสุภาพบุรุษ เราเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันไม่ใช่เรื่องความไม่ประมาทนะ นี่มันยิ่งกว่าความไม่ประมาท นี่มันถือโทษต่างหากละ ถึงว่าเป็นมหาโจรไป

แต่ถ้าเราทำความสงบของเราเข้ามา เห็นไหม ต้องทำความสงบ เพราะสิ่งนี้ถ้ามันมีความคิดโดยทุจริตอย่างนี้ มันจะเป็นความสงบไปได้ไหม เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นนี่มันเป็นเรื่องของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แต่อุปสรรคแค่นี้เรายังทนไม่ได้เลย แล้วเราจะไปชำระกิเลสตรงไหน

กิเลสมันเป็นสิ่งที่ยั่ววนมาก ยั่ววนเห็นไหม “รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร” จิตนี้มันเกาะเกี่ยวไปกับรูป รส กลิ่น เสียงจากภายนอก รูป รส กลิ่น เสียง อยากดู อยากเห็น อยากเป็น อยากไป อยากทั้งหมดเลย แล้วเข้าใจว่าเป็นสุขนะ ประนเปรอมันขนาดไหน มันมีแต่ความต้องการมากขึ้นขนาดนั้น ทะเลนี้ไม่เคยเต็ม ถมทะเลไม่เคยเต็ม

สิ่งนี้เหมือนกัน ตัดหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจนี้ ถมเท่าไรก็ไม่เต็ม เป็นไปไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ต้องให้ชักฟืนออกเท่านั้น” ถ้าเราใส่ฟืนเข้าไปในกองไฟแล้วจะให้ไฟดับ เป็นไปไม่ได้! เราจะดับไฟด้วยการสาดน้ำมันเข้าไปในกองไฟแล้วจะดับไฟ เป็นไปไม่ได้ เราต้องชักฟืนนั้นออก ชักฟืนออกด้วยสติสัมปชัญญะ ถึงต้องมีมิกน้อยสันโดษ ต้องมีธุดงค์วัตร

ชุดงควัตรเป็นเครื่องขัดเกลากิเลสณะ กิณอิมนอนอุ่นแล้วมันก็จะนั่งภาวนาโดย ตกภวังค์ แต่เราอดนอนผ่อนอาหาร เห็นไหม อดนอนผ่อนอาหารเพื่ออะไร เพื่อไม่ให้ ชาติขันธ์นะ ชาติขันธ์นี้ถ้ามันมีกำลังมาก มันก็จะมาทับหัวใจ ทับหัวใจเห็นไหม ขันธ์ ไม่ใช่ใจ ขันธ์ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขันธ์ ชาติขันธ์ถ้ามีกำลัง มันจะเป็นสภาวะแบบนั้น

ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างน้อยต้องถือศีล ๘ เห็นไหม ศีล ๕ ในเรื่องของโลกนะ ถ้าเราอยู่ในโลก เราก็ถือศีลอยู่ในโลก แต่เวลาศีล ๘ เห็นไหม ศีล ๘ ก็ไม่กินข้าวเย็นแล้ว แล้วเราประพฤติปฏิบัติยังมีกนน้อยสันโดษ เรายังถือ ชุดงควัตรเข้ามา นี่ย้อนกลับเข้ามา เราจะชักฟืนออกจากกองไฟ

ถ้าเราจะชักฟืนออกจากกองไฟ เราต้องเริ่มชักจากตรงนี้ แล้วว่าเราจะชักฟืนออก จากกองไฟ ไฟมันเผาผลาญในหัวใจ กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเกาะเกี่ยวไปหมด เราจะไปชักฟืนที่ไหน เราหาฟืนก็ไม่เจอ หาฟืนที่ไหนเป็นกองฟืน เวลามันเผาไหม้แต่ความ ร้อน

แต่ความที่ว่าฟืนหาไม่เจอ ถ้าเราจะชักฟืน นี้มีกนน้อยสันโดษ มีกนน้อยสันโดษใน การเพิ่มผลของกิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มันกดถ่วงใจ สิ่งที่มันกดถ่วงใจ เห็นไหม ธรรมวินัยเป็นอย่างนี้ ธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้นะ วางไว้เพื่อ เรานะ

ถ้าเราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ “ผู้ใดปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม” สมาธิเกิดแน่นอน นี่เราปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม เราเอาตัดหา ความทะยานอยาก ถ้าในปกติของมนุษย์ปุถุชนเรา มันมีความอยากในหัวใจโดย ธรรมชาติ ทุกคนเกิดมาอยากเป็นคนดี แต่คนดีโดยมิจฉาปฏิญญาก็คนดีปลิ้นมาเขา ฉกชิง วิ่งราวเขานั่นเป็นความดีของโจรนะ

แต่ถ้าเราเป็นคนดีของเรา เราเกิดมาเป็นความดี เป็นสัมมาปฏิญญ เป็นความ เห็นชอบ เราก็ประกอบสัมมาอาชีพะ สิ่งประกอบสัมมาอาชีพะนั้นคือหาปัจจัย ๔ เลี้ยง ชีวิต ถ้าเราจะเป็นสัมมาอาชีพะเลี้ยงหัวใจ อารมณ์ชอบ อารมณ์ความคิดที่ชอบ ความคิด อยากรประพฤติปฏิบัติ ความคิดอยากจะพ้นจากกิเลส ความคิดที่จะเป็นลูกศิษย์ของหลวง ปู่ จะพยายามทำปฏิบัติบูชา

เวลาปฏิบัติบูชา บูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บูชาครูบาอาจารย์ของเรา นะ บูชานี้เป็นศรัทธาความเชื่อ แต่ขณะที่ประพฤติปฏิบัติ ผลที่เกิดขึ้นมานะเป็นของเรา! ไม่ใช่เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่เป็นของหลวงปู่ เป็นของเรา! เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

แต่เพราะเราเอาครูบาอาจารย์ของเราเป็นเครื่องส่องดำเนินทางไง เราอยู่ในที่มืด เรามองไม่เห็นทางเลย เพราะมีแต่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราอาศัยศรัทธาความเชื่อของครูบาอาจารย์เราเปิดไฟ เปิดไฟส่องทางให้เราก้าวเดินออกไป

ถ้าเราก้าวเดินตามครูบาอาจารย์ ผลเกิดขึ้นมาจากใจ ผลเกิดขึ้นมาจากความสงบของใจ ถ้าเรามีความเข้มแข็ง มีความมานะอดทน “ทุกข์นี้จะล่วงพ้นด้วยความเพียร” ต้องเป็นความเพียรชอบนะ “ทุกข์นี้จะล่วงพ้นด้วยความเพียร” แล้วทำความเพียรนะ

ในสมัยพุทธกาล นักประพฤติปฏิบัติเขาปฏิบัติแบบสุนัข เขามีความดำรงอยู่แบบสุนัข เขากินแบบสุนัข เขานอนแบบสุนัข แล้วมาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า เขาประพฤติปฏิบัติแล้วจะได้อะไร เขาตั้งใจจะเป็นพระอรหันต์ เขาอยากจะพ้นจากทุกข์ แต่เขาเอาวัตรปฏิบัติของสุนัขมาปฏิบัติ นี้อยู่ในพระไตรปิฎกนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก

“อย่าให้เราพยากรณ์เลย ขอร้องเถิด ขอร้องเถิด”

เขาเองเขาประพฤติปฏิบัติ ว่าสิ่งนี้จะประโยชน์กับเขา แต่เขาก็ลังเลสงสัย นี้กิเลสพาปฏิบัติเป็นอย่างนี้! แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก

“ถ้าเธอประพฤติปฏิบัติอย่างนี้ เธอตายไปเธอก็เกิดเป็นสุนัข เพราะคราวที่เธอยังไม่ตาย เธอยังอยากเป็นสุนัขเลย”

ในเมื่อมีความอยาก มีตัดหาความทะยานอยาก ตัดหาความทะยานอยากนี้มันจะพาจิตดวงนี้เป็นอย่างนั้น แต่ในเมื่อจิตได้สำนึกของเรา มันมีกิเลส มีตัดหา สิ่งนี้มันควบคุมไม่ได้ ควบคุมไม่ได้เราถึงบอกให้ตั้งสติขึ้นมา ถ้าตั้งสติขึ้นมา เรากำหนดกรรมฐาน ๔๐ ห้อง อานาปานสติหรือสิ่งใดก็ได้ สิ่งนี้มันมีสติ เห็นไหม มีสติ ตัดหาความทะยานอยากมันก็หายไปหมด

ในการประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันจะแทรกตลอดทุกวิธีการ เพราะกิเลสนี้เป็นเจ้าวัฏจักร เป็นพญามาร แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนกับสัตว์โลกอยู่ยังนิมนต์แล้วนิมนต์อีกให้บริณีพพาน เพื่อจะไม่ให้มีคนคอยชี้นำ

แต่ในเมื่อเราประพฤติปฏิบัติ พยายามของเรา อวิชชา ปัจเจกฯ สังขารฯ อยู่ทีกลางหัวใจของทุกๆ สัตว์โลก ทุกตัวที่เกิดมามีแต่วิชชาที่ปกคลุมมาทั้งหมด แล้วสิ่งนี้ในการประพฤติปฏิบัติ มันจะแทรกเข้ามาตลอด สิ่งที่แทรกเข้ามาตลอด เราก็ตั้งสติ ถ้าจิตเราตั้งสติไว้ จิตนี้มันออกกินอาหาร เรามีสติ เรามีคำบริกรรม สิ่งที่มีคำบริกรรมนะ มันก็ไปเกาะเกี่ยวกับกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

กรรมฐาน ๔๐ ห้องนี้เป็นกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าณะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางกรรมอย่างนี้ไว้ แล้วเราเกาะเกี่ยวกับกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเองเอาตัวไม่รอด เราจะเอาพุทโธ พุทโธเกาะเกี่ยวกับกรรมอันนี้ไป มันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยากขึ้นมา มันก็อยากสงบ อยากเป็นไป นี่ค้นหาซ่อนค้นหา

ถ้าค้นหาอย่างนี้ นี่ปฏิบัติผิด แต่ถ้าเราปฏิบัติไปเรากำหนดกรรมฐาน กำหนดคำบริกรรมไป ถึงที่สุดนะ มันไม่ได้ มันทำให้เราที่ถอยน้อยเนื้อต่ำใจ เราพยายามทำของเราด้วยความเพียรชอบ จนถึงที่สุดเราปฏิบัติไปนะ มันถึงจุดเพราะเราเบื่อกับความอยาก เบื่อสิ่งต่างๆ มันปล่อย ปล่อยโดยการประพฤติปฏิบัติ โดยการกระทำต่อเนื่อง

พอกระทำต่อเนื่องนะ มันก็รวมชะหนหนึ่ง มันก็เป็นสมาธิชะหนหนึ่ง อยากอีกแล้ว อู้อู้อ มีความสุขมาก มีสติสัมปชัญญะเข้ามา มีสติพร้อม ว่างหมด มีความรู้สึกไปหมดเลย เห็นไหม สัมมาสมาธิ ถ้าเราเจอความสงบของใจ พอเจอความสงบของใจ พอกิเลสมันแห่เข้ามา สิ่งนี้เป็นเพราะเรากำหนดพุทโธนะ เดียวเราจะกำหนดพุทโธอีกนะ เดียวเราจะทำอย่างนี้อีกนะ นี่ค้นหาซ่อนค้นหา

ในเมื่อค้นหาเป็นสมุทัยใจ สิ่งที่เป็นสมุทัยมันทำให้ความฟุ้งซ่าน สิ่งที่เราสมุทัยแก่สมุทัยเป็นไปไม่ได้ มันต้องเอามรรคต่างหากละ สิ่งที่เป็นมรรคอยู่ไหนละ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคนี้ต่างหาก มรรคญาณมันจะเกิด ความฝึกฝนของเรา เห็นไหม

แม้แต่ขั้นของความสงบ เราปฏิบัติ เราเข้าใจ เราโคณกิเลสมันแทรกแล้วมันทำให้เรารู้สึกคลุกคลานไปนะ มันจะฝึใจ มันจะสอนใจนะ มันจะเตือนใจ เตือนเราเองนะ ทำอย่างนี้แล้วเกือบเป็นเกือบตายไม่ได้ผล ถ้าไม่ได้ผล... ช่างมัน พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธของเรารอดไป อานาปานสติของเราตลอดไป ชัมโม สังโฆ เราทำ นี่ความเพียรจะเกิดอย่างนี้ นี่คือการฝึกหัดหญ้าปากคอก

หญ้าปากคอกคือการเริ่มต้นของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ จะต้องหาเวทีของตัวเองแสดง จะต้องหาเวที หาพื้นสนามของตัวเองเพื่อจะฝึกงาน ถ้าเราจะได้ฝึกงาน เราจะแก้กิเลสของเราได้

ถ้าเราไม่สามารถหาพื้นที่ หาที่ฝึกงานของเรา เราจะไม่สามารถแก้กิเลสของเราได้ เราจะเป็นมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง เราจะยึดธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นของเรา เราจะเป็นนักปราชญ์ ปราชญ์แบบปาดกบปาดเขียดที่มันจำของเขามา แล้วมันจะยึดมันถึมันว่าเป็นความเห็นของมัน มันจะไม่ได้ประโยชน์อะไรจากการประพฤติปฏิบัติของมันเลย

แต่ในเมื่อเรากำหนดพุทโธ พุทโธ เราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เออธรรมวินัยนี้ชักฟืนออกไปหนึ่ง แล้วตั้งสติไว้เข้ามาหนึ่ง มันสงบเข้ามาอย่างนี้สงบบ่อยครั้งเข้าจะเข้าใจนะ เพราะเรามีความอยาก เรามีความต้องการอย่างนั้น มันจะไม่ได้ผล เช็ดขยาดกับความเห็นของกิเลส เช็ดขยาดแข่งกับกิเลสในหัวใจของตัวเอง

ในกิเลสนะ สิ่งที่เป็นความเห็นผิด สิ่งที่ทำให้เรารู้สึกคลุกคลาน เราเป็นคนคิด เราเป็นคนประพฤติปฏิบัติ เราเป็นคนทำ เราว่าคนอื่นหลอกเรานะ เวลาอยู่ด้วยกันนะ คนนี้หลอกหลวงเรา คนนั้นหลอกหลวงเรา เวลากิเลสหลอกหลวงเรา เราก็ต้องรู้คลุกคลานทุกข์ยากมาก อคนอนผ่อนอาหารมันก็เปลี่ย มันก็เต็มที่อยู่แล้ว ทำไมกิเลสมันยังทำให้เราไม่ได้ผลอีก

สิ่งนี้วางไว้ อย่าให้มันเข้ามาตัดรอนศรัทธาความเชื่อ อย่าให้มันมาตัดรอนว่าเรามีอำนาจวาสนาน้อย เราทำไม่ได้ เราออกไปประสาโลกเขา เราก็ทำอย่างนั้นได้ ทำบุญกุศลของเราได้ เห็นไหม นี่มันจะตัดรอนอย่างนั้นนะ ถ้าเราวาง วางสิ่งใด วางความคิดของ

กิเลสตัณหาที่มันออกเกาะเกี่ยวกับรูป รส กลิ่น เสียง แล้วเราตั้งสติของเราเข้ามา กำหนด พุทโธไปนะ มันเป็นสัจจะความจริงนะ

ทางวิทยาศาสตร์ เห็นไหม มีดต้องคู่กับสว่าง สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ มันต้องเป็นไปได้อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นเทวดาทูตทั้ง ๔ สิ่งที่เกิด แก่ เจ็บ ตายมันมีฝั่งตรงข้ามแน่นอน ทั้งๆ ที่ไม่มีกรรม ท่านยังมีความมั่นใจของท่านขนาดนั้น

แล้วเรามีธรรมนะ ธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้วนะ แล้วเรามีครูบาอาจารย์ที่อยู่ต่อหน้าเรา เป็นพยานยืนยันกับเรา ว่าท่านพ้นจากกิเลสได้ แล้วเราทำไมไม่มีความเชื่อมั่นล่ะ ถ้าเรามีความเชื่อมั่นของเรา นี่ศรัทธาความเชื่อ

ถ้ามีความเชื่อมั่น สติมันกลับมา ถ้าสติกลับมา เรามีหน้าที่เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา แล้ววางใจให้เป็นกลาง เป็นกลางคือไม่ตกไปในอัตตกิลมถานุโยค ไม่ตกไปในกามสุขัลลิกานุโยค เห็นไหม ถือธุดงค์วัตรเพื่อขัดเกลากิเลสของเรา แล้วพยายามทำของเราขึ้นไป ทำของเราขึ้นไปด้วยความเพียรชอบ มันจะสงบเข้ามานะ สงบเข้ามา

พอสงบเข้ามา มันมีความว่าง ว่างขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าเรายกขึ้น “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” ไม่ใช่ทำสมาธิแล้วนอนจมอยู่นั่น ถ้าทำสมาธิแล้วนอนจมนะ ว่างมาก มีความสุขมาก สิ่งนี้เป็นความสุขมาก ปล่อยกิเลสมาทั้งหมด สัญญาอารมณ์มันหลอกเห็นไหม กิเลสตัณหาความทะยานอยากจะหลอก

พญามารไม่ต้องการให้สัตว์โลก ให้สถานที่อยู่ของเขา ให้หัวใจสัตว์โลกพ้นออกไปจากกิเลส พญามารต้องเอาสิ่งนี้เป็นที่อยู่ของเขา เห็นไหม ที่อยู่ของเขา บ้านเรือนเรายังหวงแหนเลย บ้านเรือนของเรา เรามีทะเบียน เราจดลิขสิทธิ์ทุกอย่างของเราทั้งหมด เวลาเขาจะมาขอคืน เขาจะรื้อคืนนะ เขาต้องเวนคืน เขาต้องชดใช้เรา นั่นเป็นสิ่งที่เป็นวัตถุ มันไม่มีชีวิตนะ

แต่หัวใจมันมีชีวิต หัวใจสร้างคุณงามความดีไปเกิดเป็นพรหม หัวใจสร้างบาปอกุศลไปเกิดเป็นเปรต เป็นผี เห็นไหม หัวใจสร้างบุญกุศล เราสร้างสม เราเกิดมาอย่างนี้ สิ่งนี้เราจะเข้าไปทำลายมันนะ มันละเอียดอ่อน มันลึกลับมหัศจรรย์ องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมจนทอดอาลัยนะ จะไปสอนใคร พุคออกไปจะสอนได้
อย่างไร

เพราะปัญญาที่มันเข้าชำระกิเลส มรรคหายาบ มรรคละเอียด มรรคละเอียดสุดเข้าไป
ไปนะ มันจะลึกลับซับซ้อนเข้าไป เป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป มันจะย้อนกลับเข้ามานะ แล้ว
เราจะสร้างมรรคอย่างไรล่ะ ครูบาอาจารย์ของเราถึงเน้นใจ เน้นว่าถ้าจิตมันสงบแล้วนะ
ให้ออกพิจารณา ให้ออกใช้ปัญญา ปัญญามันจะเกิดขึ้นมา ภาวนามยปัญญาจะเกิด
ขึ้นมาจากสติปัฏฐาน ๔ จากอริยสัจ ๔ ออกไปพิจารณาในสติปัฏฐาน ๔

สติปัฏฐาน ๔ นี้เป็นหลัก เป็นหลักเพราะอะไร เพราะคนเราเกิดมามีกายกับใจ มี
กายกับใจนะ สังขารที่เป็นร่างกายและสังขารที่เป็นจิตใจ แล้วแต่จิตนิสัยนะ ถ้าจิตนิสัย
สิ่งที่ตรงกับจิต ตรงกับนิสัย เช่นอาหาร อาหารนี้ถ้าเรากินอะไรที่ถูกปากเรา เราจะมี
ความพอใจกับอาหารนั้น มีรสชาติอร่อย ถ้าอาหารที่ไม่ถูกปากเรา เราต้องกิน มันก็
ปฏิเสธ นี่ยังต้องกินนะ กินเพื่อดำรงชีวิต กินเพื่อให้ชีวิตนี้สืบต่อไป

แต่ในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่ตรงกับกิเลส กิเลสนะมันหลอกเราแล้วชั้นหนึ่ง
แล้วยังเอาสิ่งที่มาขัดขวางกับมันเข้าไป มันทำให้การประพฤติปฏิบัติเราก้าวเดินไปด้วย
ความทุกข์ลำบาก

แต่ถ้ามันตรงกับจิตนะ ในการประพฤติปฏิบัติ ชั้นของปัญญามันจะเปิดกว้าง
เปิดกว้างมหาศาล เพราะข่ายของปัญญา เวลาทำสมาธิต้องรวบยอด รวบยอด
กลับมาให้จิตนี้เป็นหนึ่ง จิตนี้เป็นหนึ่ง จิตนี้จะย้อนกลับมา เพราะถ้าจิตของเราฟุ้งซ่าน
ออกไปนะ มันแผ่ออกไป มันยึดไป ๓ โลกธาตุ เทวดาเป็นอย่างนั้น พรหมเป็นอย่างนั้น
นรกเป็นอย่างนั้น มันไม่ใช่คิดเฉพาะโลกเรานี้ละ เวลามันฟุ้งซ่านออกไปนะ มันคิดไป
ถึงในวิภวัญญะเลย

แล้วเรารวบยอดกลับมาด้วยคำบริกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
รวบยอดกลับมาให้เป็นหนึ่ง เป็นหนึ่งในห้องปฏิบัติการ เป็นหนึ่งในสนามที่เราจะยกขึ้น
วิปัสสนา ถ้าย้อนกลับไปเป็นหนึ่ง พลังงานมันเกิดตรงนี้

สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุด คือความคิด ความคิดนี้เคลื่อนที่เร็วที่สุด แล้วเราใช้สติ เราใช้คำบริกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอาสิ่งที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุด ให้มันอยู่นิ่งของมัน สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุด แล้วอยู่นิ่งของมัน พลังงานของมันจะเกิด สิ่งที่พลังงานของมันจะเกิด ถ้าเราไม่สามารถยักยิบัสสนา พลังงานนี้มันก็เสื่อมไป แต่ถ้าเรา ยกยิบัสสนาในสติปัญญา ๔ ยกยิบพิจารณาที่กาย เห็นไหม สังขารร่างกาย เรากี่ พิจารณาสังขารร่างกาย

การพิจารณาสังขารร่างกาย การเห็นกายนะ การเห็นกายของสติปัญญา ๔ คือ เห็นจากตาของใจ การเห็นกายในสติปัญญา ๔ การเห็นกายของสดมภ์หลัก คือพระป่า เรา ไม่ใช่การเห็นกายด้วยการสร้างภาพ ไม่ใช่เห็นกายด้วยกายที่ว่าเราเห็นกายอย่างนี้ หรือ การเห็นกายมันเห็นกันทุกคน หมอมันผ่าตัดทุกวัน มันผ่าคนทุกวัน แล้วทำไมมัน ชำระกิเลสมันไม่ได้ละ หมอมันผ่าตัดทุกวันนะ มันผ่าตัดทุกอย่าง

แต่ขณะที่ที่เราเห็นกายของเรา คือจิตมันสงบ มันต่างกันตรงนี้ หมอเขาเป็นสมาธิ ของเขาเหมือนกัน แต่เขาเป็นปุถุชน เขาเป็นสมาธิของเขา หน้าที่การงานของเขา เขามีสมาธิ เขาจะผ่าตัดนั้นได้สวยงาม แผลเขาจะเย็บได้ดีมากเพราะอะไร เพราะเขามีสติ ถ้า วันไหนเขาพลั้งพลอ เขาเย็บแผลเขาไม่ได้สวย นั่นอาชีพของเขา เห็นไหม

แต่ถ้าจิตของเราเห็นกาย สิ่งที่จะเห็นกายนี้ มันต้องมีพลังงานของมัน มันจะ พิสูจน์กันง่ายมากเลย ง่ายมากๆ ถ้าจิตสงบนะ เวลารำพึงไปที่กาย เห็นกายนะ แล้วถ้าจิต มันไหวนะ กายมันจะหลุดไปจากตาของใจ ถ้าจิตสงบแล้วมันสร้างฐานได้ สิ่งนี้จะเข้ามา ในคลองของใจ ในคลองของใจ เห็นไหม ถ้ากำลังมันมี พิสูจน์กันว่าภาพที่เห็นกายอย่าง นี้ มันจะสะท้อนหัวใจนะ

คน เวลาจิตสงบนี้มหัศจรรย์มาก เพราะจิตมันสงบ มีความสุขมหาศาลเลย มันมีความสงบของมัน มันปล่อยวางเข้ามา คนเคยแบกรับภาระ เหมือนกับเราแบกหามของที่หนักที่สุดในชีวิตมาตลอด แล้วเราปลง วางลงได้ ปลงวางความที่หนักนี้ เราจะมี ความว่างขนาดไหน นี่คือสัมมาสมาธินะ

ขณะที่เห็นกาย คือเห็นสิ่งที่ว่ามันหมักหมมอยู่ในหัวใจนี้ เพราะจิตนี้ การเกิดและการตายไม่มีต้นไม่มีปลาย จิตนี้สร้างกุศลมหาศาล สร้างบาปอกุศลมหาศาล มันก็จับอยู่ในจิตนั้นนะ จิตนี้เป็นความมหัศจรรย์มาก มันจะจับสมสิ่งนี้ไว้มาก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนไปบุพเพนิวาสานุสติญาณ ไปรื้อค้นข้อมูลที่ฝังอยู่ในจิต ไม่มีที่สิ้นสุด มันยาวไกลขนาดไหน แล้วสิ่งนี้เราสร้างสมของเราขึ้นมา เวลาจิตมันสงบขึ้นมา สิ่งนี้เราจะไปชำระมัน

ถ้าเราจะไปชำระมัน สิ่งนี้เราไปเห็นกาย ถ้าเห็นกายนะ มันไปเห็นข้อมูลเดิมที่มันปกปิดไว้ มันจะปกปิดไม่ให้ใจนี้เห็น พอจิตนี้สงบตั้งมันแล้วย้อนไปที่กาย เห็นสภาวะกายแบบนี้ มันจะสะท้อนหัวใจมาก นี่คือการเห็นหน้าของกิเลส

ถ้าเราเห็นหน้าของกิเลส กิเลสกับธรรมจะเกิดขึ้นตรงนี้ ถ้าปัญญาของการก้าวเดินนะ ข่ายของปัญญา ปัญญาหมุนออกไปนะ ภาวนามยปัญญาหมุนออกไปนะ มันจะเกิดวิปัสสนาญาณ วิปัสสนาญาณนี้ไม้มรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มรรคมรรคอย่างนี้เกิดขึ้นมา มันจะย้อนกลับมาทำลาย ทำลาย ทำลาย ถ้าเราทำสมาธิได้นะ

มรรคสามัคคีคือความสมดุลของมัน ความสมดุลของมรรคต้องมีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน แล้วยกขึ้นเป็นวิปัสสนากาย มันจะคลอนแคลน มันจะคลอนแคลนหมายถึงว่าสมาธิหนักไปหรือสมาธิสติไม่สมประกอบ ความเพียรไม่สมประกอบ งานไม่ชอบ

งานชอบ ความเพียรชอบ สติชอบ เราก็กู้ตั้งกายขึ้น เห็นกายนะ ราฟิ่งให้กายนี้มันแปรสภาพของมันไป มันจะล่มสลายไป มันจะเน่ามันจะเปื่อยไป ความเนาเปื่อยอย่างนี้มันเป็นไปของมัน ไม่มีใครสามารถตั้งโปรแกรมได้ ไม่มีใครสามารถจะตั้งให้มันเป็นไปตามสภาวะนั้นได้

สิ่งที่ตั้งสภาวะนั้น นั่นเป็นสัญญาทั้งหมด สิ่งที่เป็นสัจจะความจริง เวลามันพิจารณาไป มันละลายลง พริบ! กลายเป็นน้ำ กลายเป็นดิน กลายเป็นลม กลายเป็นไฟ มันเป็นสถานะของมัน สถานะที่เกิดขึ้นอย่างนี้เพราะมีพลังงาน แล้วเวลาพลังงานอย่างนี้เกิดขึ้นมาหนหนึ่งแล้วมันก็ปล่อย มันมีความพอใจมาก มันยึดมันถ้อมมันอยากจะทำอย่างนั้นอีก แล้วมันจะไม่ได้เลย เพราะอะไร

เพราะพลังงานอันนี้มันใช้แล้วหมด ต้องกลับมาที่พุทโธ กลับมาที่กรรมฐาน กลับมาที่สิ่งที่สร้างพลังงานขึ้นมา สร้างพลังงานนี้ขึ้นมา เห็นไหม เราจะต้องทำอย่างนี้ การฝึกฝนขั้นของปัญญามันทำแล้วทำเล่า ทำแล้วทำเล่า พิจารณาแล้วมันก็ปล่อย ปล่อย เห็นไหม ขั้นนี้กับกายแยกออกจากกันโดยสังจะความจริงของมัน

ปล่อยนะ ขณะที่มันเป็นสังจะความจริง แต่ความเหนียวแน่นแก่นกิเลสมันไม่ให้ขาด การที่กายกับจิตมันจะขาดกันโดยสังจะความจริงของมัน มันต้องหมั่นวิปัสสนา หมั่น ภาวนาหมั่น ไถ การหมั่นคราดหมั่น ไถสิ่งนี้ตรงนี้คือหัวใจของการประพฤติปฏิบัติ

สิ่งนี้เป็นที่ยืนยันของครูบาอาจารย์ที่จะชี้นำลูกศิษย์ ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ ท่านจะบอกว่าให้กลับมาชำระการวิปัสสนาขึ้น ต้องพิจารณากายซ้ำอีก แต่เราเข้าใจว่า พิจารณาแล้วมันจะปล่อย ปล่อยแล้วหมดภาระ หมดความเป็นไป หมดการกระทำ การหมดการกระทำนี้คือกิเลสมันหลอก

กิเลสมันแทรกเข้าไปทุกอณูของความคิด กิเลสมันแทรกเข้าไปในทุกอณูของการประพฤติปฏิบัติ เพราะกิเลสมันอยู่กับเรา กิเลสมันอยู่หลังความคิดเรานะ กิเลสนี้ ความคิด เห็นไหม นักวิชาการ ผู้มีปัญญามาก ปัญญาของเขากิเลสพาไฉนนะ ถ้ากิเลสพา ปัญญาของเขาใช้ เขาจะสร้างภาพ เขาจะทำเป็นประโยชน์ของเขา มันจะว่างสงบขนาด ไหน นั่นอุปกิเลส

อุปกิเลสก็กิเลสมันพาประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันพาทำ ถ้ากิเลสพาทำนะ มันก็ ล้มลุกคลุกคลานนะ เวลาปฏิบัติขึ้นมาได้ผลขึ้นมา มีความสุข มีความปล่อยวาง มีความ พอใจมาก แต่มันตกอยู่ใต้กฎของ “สัพเพ ธัมมา อนัตตา” สภาวะธรรมทั้งหลายนี้เป็น อนัตตานะ แล้วสภาวะธรรมที่เกิดวิปัสสนานี้ มันเกิดจากการประพฤติปฏิบัติของเราจริง เกิดจากการกระทำของเราจริง แต่มันอยู่ใต้กฎของอนัตตา

สิ่งที่เป็นอนัตตา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอนัตตา โลกนี้เป็นอัตตา เป็นความเป็นไป จิตนี้เป็นอัตตาเพราะมันเกิดตายของมันตลอด แต่สภาวะธรรมเกิดสูงเกิด ต่ำ เกิดนี้มันเป็นสภาวะธรรม สิ่งนี้มีอยู่ สิ่งนี้เป็นไปตามความจริงของมัน แต่อัตตาคือ ความเห็น เห็นไหม อารมณ์เกิดขึ้น สงบขนาดไหน ดิจขนาดไหนมันก็เสื่อม ความเป็นไป นี้เสื่อมหมด

ถ้าเป็นความนอนใจ เราจะเสื่อมสภาวะแบบนี้ พอเสื่อมขึ้นมา แล้วเราจะทำอีก เราก็ต้องเริ่มต้นกลับไปตรงนี้ คนที่เขาภาวนาแล้วจิตเสื่อม นี่ความทุกข์ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาจิตเสื่อมเหมือนกับเศรษฐีล้มละลาย จะต้องไปฟื้นฟูตัวเองขึ้นมา ฟื้นฟูตัวเองขึ้นมาแล้วกลับไปวิปัสสนาใหม่

แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ ครูบาอาจารย์จะมีเทคนิคนะ เทคนิคว่า สิ่งที่เป็นไปแล้วให้มันเป็นไป สิ่งนี้เป็นอดีตอนาคต ไม่สามารถชำระกิเลสได้ ในเมื่อปัจจุบันนี้ มันมีความกังวลใหม่ มันมีสิ่งใดฝังใจใหม่

ในเมื่อมันมีสิ่งใดฝังใจ มันล้งเลสงสัย เห็นใหม่ สิ้นพตปรามาส ความลุ่มคล้ำ สิ่งที่ยึดมันปล่อยไม่ได้ มันยังลุ่มคล้ำ มันไม่มีคำตอบ สิ่งที่ไม่มีความคำตอบ เห็นใหม่ ว่าง ว่าง หมดเลย สุขมาก... สุขขนาดไหนเดี๋ยวก็เสื่อม เสื่อมแน่นอน

“สัพเพ ชัมมา อนัตตา” สภาวะธรรมต้องเสื่อมโดยธรรมชาติของมัน ใครจะขึ้นไม่ขึ้นนั้นเรื่องของความเชื่อ แต่เรื่องของความจริง มันต้องเป็นไปตามสภาวะแบบนั้น ครูบาอาจารย์ถึงว่าย้อนกลับมาตรงนี้ แล้วเรายกขึ้น เพราะกำลังของจิต เหมือนกับเรากำลังทำธุรกิจนะ มันกำลังได้เสีย เห็นใหม่ การค้ารุ่งเรือง ความเป็นไปนะ เราได้ ๕ ได้ ๑๐ กำไรทุกวัน กำไรทุกวัน เราก็ทำ อย่าชะล่าใจ

เราจะไม่ชะล่าใจ เป็นผู้ไม่ประมาท องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนตลอดนะ เป็นผู้ไม่ประมาท วิปัสสนาอย่างนี้ ย้อนเข้า ย้อนออก ย้อนเข้า ย้อนออก ถึงที่สุดเป็นอกุปปธรรม ถ้ากิเลสขาดจากใจเป็นอกุปปะ คืออฐานะที่มันจะเสื่อม สิ่งที่เป็นหลักความจริงแล้วมันไม่เสื่อม จะย้ายตีเหล็กขนาดไหนมันก็ไม่เสื่อม มันเป็นความเสื่อมไปไม่ได้ เพราะมันเป็นอฐานะที่มันจะเสื่อม

ถ้าอฐานะที่มันจะเสื่อม มันมีเหตุผลอะไรถึงเป็นอฐานะล่ะ เพราะมันวิปัสสนาไป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ชันธุ์เป็นชันธุ์ มันจะแยกออกจากกันตามความเป็นจริงนะ สังโยชน์ขาดออกไปจากเป็นความเป็นจริง นี่พิจารณากายนะ

แล้วพิจารณาสังขารล่ะ ความคิด ความปรุง ความแต่งเหมือนกัน สิ่งที่เป็นนะ พิจารณาเวทนาล่ะ พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ธรรม! ธรรมที่วิปัสสนา สิ่งที่เป็นธรรม

เห็นไหม ผู้ที่ไม่ประมาทต้องมีครูมีอาจารย์ ถ้าเราพิจารณาสังขารที่เป็นความคิด ความปรุง ความแต่ง เห็นไหม จิตสงบ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาชน เป็นปัญญาชน มันคิดมันใช้กำหนดพุทโธ นี่ศรัทธาจริต ความเชื่อ ถ้าพุทโธ พุทโธนี้ต้องมีความเชื่อมาก แต่ถ้าเราบริกรรมพุทโธแล้วมันไม่ได้ผล มันแตกแขนงออกไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้ว “ภิกษุทั้งหลาย จงพิจารณาสังขาร ด้วยความไม่ประมาทเถิด” พิจารณาสังขารร่างกายก็ได้ พิจารณาสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่งก็ได้ สิ่งนี้ความคิด ความปรุง ความแต่งก็ได้ เห็นไหม ย้อนกลับไป ความคิดนี้เกิดดับ ทุกข์แสนทุกข์นะ คนที่รักที่สุดตายไปจะมีความทุกข์มาก แล้วก็ทุกข์สุดๆ แต่ไม่กั้วมันก็หาย มันหายไป มันจางไปโดยสัจจะความจริงของมัน สิ่งนี้ ทุกข์นี้ เป็นอนิจจัง

“สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นความทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

มันเป็นอนัตตามันเกิดดับ สิ่งที่เกิดดับ สัจจะความจริงของมันก็เกิดดับ เพราะเรามีสติ เราเอาสติของเราควบคุม ควบคุมความคิดของเราตลอดไป เอาสติตามความคิด ดูความคิดไป คิดไปไหนให้มันคิดไป เอาสติตามมันไปตลอด

สิ่งที่ตามตลอด ถึงที่สุดคิดก็วันก็แล้วแต่ มันต้องหยุด หยุดของมันนี่เพราะมันเกิดดับ แต่เมื่อก่อนมันหยุดเกิดดับแต่เราไม่ได้ใช้ประโยชน์มัน พอเราจะพิจารณาสังขารด้วยความคิด ความปรุง ความแต่ง เราใช้ประโยชน์มัน เราใช้ประโยชน์ด้วยสติ ควบคุมจิตนี้ไป ตามสตินี้ไป ตามความคิดนี้ไป

ถ้าเราใช้สติควบคุมความคิดไปนะ มันเกิดดับโดยสัจจะความจริงของมัน แต่เวลาเราไปควบคุมมันนะ มันมีการดิ้นรน มีการดิ้นรนมันก็จะคิดให้มากขึ้น พยายามจะหนี นี้กิเลสมันแทรก กิเลสมันแทรกกว่า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้ว สติธรรมมาแล้ว สติธรรมควบคุมความคิดแล้ว มันจะเริ่มต่อต้าน มันจะเริ่มทำให้เราทำให้อากขึ้น เราก็ต้องมีสติ

คนเราเห็นไหม เด็กน้อยจับให้มันนั่ง มันไม่ยอมหรือก ถ้าให้มันเล่นตามปกติมันเล่นได้ แต่ถ้าให้มันนั่งปกติ มันจะดิ้นรน นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราปล่อยให้มันคิดเป็นปกติ

มันคิดจนเราทุกข์ขนาดไหนก็คิดนะ คิดจนเราทุกข์มาก แต่เวลาเราตั้งสติขึ้นมามันก็ดีขึ้น เพราะเราดีขึ้น เอ้า คิดๆ ไป มีสติตามไป มันจะหยุดให้เราเห็นนะ

ถ้ามันหยุดได้ นั่นมันก็หยุดได้นี่.. ถ้าหยุดได้ หยุดแล้วมันเป็นอะไร มันก็ปล่อยวาง มันก็ว่าง เห็นไหม นี่! สิ่งนี้มันจะปล่อยวางได้ แล้วเราใช้สติควบคุมตลอดไป มันจะปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา เห็นไหม ใช้ความคิดนี้

สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุด คือความคิด แล้วเราใช้สติควบคุมมัน มันก็ว่างได้ แต่ว่างอย่างนี้มันไม่ลึกเหมือนกับพุทธโธ ถ้าพุทธโธมันจะตกจากที่สูง พุทธโธมันจะว่างขนาดไหน มันจะลึกกลับนะ เพราะพวกนี้เจโตวิมุตติใจ

แต่ถ้าเป็นปัญญาความคิดอย่างนี้ เป็นปัญญาวิมุตติ ปัญญาวิมุตติมันใช้ความคิดไล่ถอนความคิดเข้ามา มันปล่อยวางเข้ามา มันต้องปล่อยวางเข้ามาเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันขาดสัมมาสมาธิ มันจะเป็นมรรค ๘ ไปไม่ได้

มรรค ๘ เห็นไหม ปัญญาชอบ งานชอบ สติชอบ สมาธิชอบ... ถ้าขาดสมาธิมันเป็นมรรคไปไม่ได้หรอก ถ้าขาดสมาธิมันก็เป็นความเห็นของปัญญาชน เป็นความเห็นของตรรกะ เป็นความเห็นของโลกียะ มันจะเป็นมรรคไปไม่ได้

แต่ถ้าเราใช้ปัญญาของเราใคร่ครวญไปนะ มันกลับมาที่ความสงบเท่านั้น จะพิจารณาขนาดไหน มันสงบทั้งนั้น สงบถ้ามีสติมันเป็นสัมมา สงบไม่มีสติมันไม่เป็นสัมมา มันเป็นความว่างเฉยๆ ว่างให้เป็นมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง ว่างให้เราจนตรอกจนมุมอยู่กับความเห็นของเรา มันจะว่างอย่างนั้นนะ

แต่ถ้ามีสติขึ้นมา เห็นไหม สัมมาสมาธิกับมิจฉาสมาธิ ถ้ามันเป็นมิจฉาสมาธิ มันว่างๆ ว่างๆ ว่างทั้งนั้น แต่ทำอะไรไม่ได้ ครูบาอาจารย์จะบอก ว่างขนาดไหนจะต้องใช้สติควบคุม จะต้องกลับมาที่พุทธโธบ้างก็ได้ กลับมาสติก็ได้ มันจะเพิ่มพลังงานของมัน

เหมือนกัน! มันจะใช้ที่ทำงานเหมือนกัน ถ้ามีสถานที่ทำงาน มันจะชำระกิเลส ถ้าไม่มีสถานที่ทำงาน มันว่างๆ มันไม่มีสติ มันไม่เห็น มันเป็นไปไม่ได้ จิตนี้เป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้ ไม่เห็นจิต... อันนั้นเป็นมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง แต่ถ้าเป็นความจริงของมัน มันจะมีสติตลอด มันจะเห็นความว่างของมันตลอด

แล้วอาศัยสิ่งนี้สังเกต สังเกตที่ว่า มันว่างขนาดไหน มันจะปล่อยวางเข้ามา เริ่มจากปล่อยรูป รส กลิ่น เสียง มันจะติดในรูป รส กลิ่น เสียง ถ้าติดในรูป รส กลิ่น เสียง มันจะทำให้จิตนี้ขุ่นมัวแล้วออกไป แล้วสติพร้อมตลอด จิมนั่นตลอด แล้วมันจะปล่อย ตัดขาดนะ รูป รส กลิ่น เสียงเกิดจากอุปาทาน มันปล่อยอุปาทานหายๆ เป็นกัลยาณปุถุชน แล้วสังเกตใจดวงนี้ มันออกรับรู้อะไร ถ้าสติมันพร้อมนะ ออกรับรู้มันจับขั้น

ถ้าออกรับรู้ ระหว่างขั้น ๕ กับจิต มันทำงานกันอย่างไร ขั้น ๕ นะ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สิ่งนี้เป็นอาการเกิดของใจ ไม่ใช่ใจ ใจคือธาตุรู้ ใจคือปฏิสนธิจิต เห็นไหม ปฏิสนธิจิตทำงานอย่างนี้ ในเมื่อมันจับขั้น ๕ ได้ วิปัสสนาเกิดตรงนี้ต่างหาก ละ ใช้ความคิดดูความคิดนั้นไม่ใช่วิปัสสนา ใช้ความคิดดูความคิดนี้มันเป็นสมณะ มันดูความคิดเข้ามาแล้วมันปล่อยวางความคิดเข้ามา

ถ้าปล่อยความคิดเข้ามาแล้ว มันตั้งมั่น มันเป็นออฟฟิศ มันเป็นสถานที่ทำงาน ถ้าเป็นสถานที่ทำงานขึ้นมา แล้วขยับออกไปอีกทีหนึ่ง ถ้าขยับออกไปทีหนึ่งนะ มันจะเป็นมรรคขึ้นมา มรรคขึ้นมาคือว่ามันเห็นอาการของขั้น ๕ ขั้น ๕ เกิดดับอย่างไร ขั้น ๕ ทำงานอย่างไร ความคิดเกิดอย่างไร

ความคิดเกิดจากสัญญา สัญญาความจำได้หมายรู้ มันเทียบเคียง ความคิดเกิดขึ้นนะ สัญญามันจะเทียบก่อนว่าสิ่งนี้คืออะไร แล้วสมองมันก็จะหมุนไป เห็นไหม ความคิดนี้ ความคิดเกิดขึ้นมา สังขารปรุง ปรุงแล้วหมุนออกไป แล้วเวลาจิตมันสงบเข้ามา มันเป็นจิต จิตกับความคิดมันคนละอัน

ในเมื่อจิตกับความคิดมันคนละอัน มันจับความคิดแล้วมันแยกของมันออก วิปัสสนาไปนะ ปัญญามันจะแทรกเข้าไป มันตัด มันจะแทรกเข้าไปตรงไหน แทรกเข้าไปที่สัญญา สังขาร วิญญาณนะ มันปล่อยได้หมด เห็นไหม เวลามันปล่อย นั่นละ มันเริ่มปล่อย เหมือนกับพิจารณากาย พิจารณากายมันก็ปล่อยอย่างนี้ พิจารณาจิตมันก็ปล่อยอย่างนี้ พิจารณาจิตเห็นไหม พิจารณาจิตปล่อยกายได้อย่างไร

พิจารณาจิตก็ปล่อยกายได้ เพราะจิตนี้มันเกิดจากกาย จิตนี้มันเกิดจากความรู้สึกขั้น ๕ มันเกิดจากความรู้สึก แล้วขั้น ๕ มันยึดกาย วิปัสสนาขั้น ๕ แล้วเวลามันปล่อย พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันก็ปล่อยกาย เพราะมันปล่อยขั้น ๕ เห็นไหม

ลักกายทิฎฐิ ๒๐ เห็นใหม่ “ขั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขั้น ๕ ขั้น ๕ ไม่ใช่ทุกซ์ ทุกซ์ไม่ใช่ขั้น ๕” มันจะปล่อยขาด เห็นใหม่ ความลึกลับสงสัยไม่มี ความที่เกาะเกี่ยวกับใจไม่มี มันขาดออกไปจากใจโดยตั้งจะความจริงนะ แล้วก็ประพฤติปฏิบัติย้อนขึ้นไปจนละเอียดสุด ละเอียดขนาดไหน มรรคหยาบ มรรคอย่างกลาง มรรคอย่างละเอียด มรรคอย่างละเอียดสุด มันยังมีมหาศาลเลย

การวิปัสสนามันจะเกิดจากตรงนี้ การวิปัสสนานะเกิดจากครูบาอาจารย์ของเรา ประพฤติปฏิบัติ เวลาถึงที่สุดนะ วิปัสสนาชำแล้วชำเล่า ยกขึ้นจากมรรคหยาบ มรรคละเอียด มรรคกามราคะ จนถึงว่าอรหัตตมรรคฆ่ากิเลสออกไปจากใจนะ

เวลาใจนี้มันฆ่ากิเลสออกทั้งหมด วิปัสสนากายก็ได้ วิปัสสนาจิตก็ได้ เวทนาก็ได้ ธรรมก็ได้ ได้เป็นจรตนิสัย แล้วแต่ขั้นตอน อานาจาสนาของครูบาอาจารย์ วิปัสสนากายตลอดไปก็มี วิปัสสนาเวทนา วิปัสสนากาย วิปัสสนาจิตก็มี วิปัสสนาจิตล้วนๆ ก็มี

จิตล้วนๆ นี่เป็นฝ่ายมหายานส่วนมาก ส่วนมากมหายานจะใช้ปัญญาอย่างนี้ มหายานของเขาส่วนใหญ่ เพราะมันเป็นปัญญา ปัญญาอย่างเขานะ เขาใช้ปัญญามาก เวลาเขาปฏิบัติกัน จริงจังมาก แต่พวกเรานี่มดแดงเฝ้าพวงมะม่วง ไปเอาทฤษฎีของเขามา แล้วก็ดูๆ คลำๆ แล้วก็ใช้ตรรกะกัน แล้วก็ว่างๆ นี่ว่างแบบมดแดง ไม่ได้ว่างแบบภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ที่เป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

ในการยืนยัน เราเกิดเราตายนะ ตามข้อเท็จจริงของเรา ถ้าเราชำระกิเลสของเราไม่ได้ เราจะต้องเกิดและต้องตาย เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเป็นธรรมโอสถ จะทำให้เราชำระกิเลส ทำลายกิเลสจากภายในของเรา

ถ้าเราทำลายกิเลส เครื่องยืนยันคือหลวงปู่เรา เห็นใหม่ ทิ้งไว้แต่สรีระร่างกาย แต่หัวใจมารหาไม่พบ มารหาใจดวงนั้นไม่พบ เพราะใจดวงนั้นไม่มีร่องไม่มีรอย ถ้าใจที่มีกิเลสนะ มันมีขั้น ๕ ขนาดปล่อยเป็นพระอนาคาแล้วนะ ถ้าปล่อยขั้น ๕ หหมด นี้จะเกิดบนพรหม พรหมมันก็มีออฟฟิศ มันมีสถานที่ของมัน เพราะมันมีตัวใจตัวนั้น ตัวใจตัวนั้นเป็นตัวของตัวเองนะ

อวิชา ปัจจา สังขารา สังขารา ปัจจา วิญญาณัง เห็นใหม่ อวิชา ปัจจาการของมันนะ มันเป็นปัจจาการของมัน ไม่ใช่ขันธ ขันธนี้มันเป็นกอง มันหยาบกว่า เห็นใหม่ ขณะที่ว่าปล่อยขันธเข้ามา ปล่อยกามราคะเข้ามา มารมันก็ยังครอบคลุมอยู่ เพราะการเคลื่อนคือตัวมัน นั่นคือเรื่อนยอดของเจ้าวัฏจักรนะ นั่นคือตัวยอดของอวิชานะ

แต่ครูบาอาจารย์ของเราว่าเจ้าวัฏจักรนะ เอาเจ้าวัฏจักรนี้คว่านะ เอาพญามารนี้ให้มันคว่าไปจากใจของเรา เห็นใหม่ คว่าไปจากใจของครูบาอาจารย์ของเรา เป็นเครื่องดำเนินของเรา เราอาศัยครูอาศัยอาจารย์เป็นสถานที่ทำงาน อาศัยครูอาศัยอาจารย์เป็นที่พึ่ง ที่เกาะ ที่เกี่ยว

ถ้าเราอาศัยครูบาอาจารย์ของเราเป็นที่พึ่งนะ แล้วเราก้าวดำเนินตามของเรา เราเป็นลูกศิษย์ที่มีครู ถ้าลูกศิษย์ที่มีครู เห็นใหม่ องค์กรศาสดาเป็นบรมครู ครูบาอาจารย์ของเรา เราเกิดมานะ ในหลักศตมภ์ ในบริษัท ๔ ในภิกษุ ถ้าไม่มีครูอาจารย์นะ หลวงปู่เสาร์ เราไปอ่านประวัติหลวงปู่เสาร์สิ เราไปศึกษาประวัติของหลวงปู่มั่นสิ ทุกข์ยากขนาดไหน เพราะไม่มีครูอาจารย์

แต่เพราะท่านสร้างสมบุญญาธิการมา ท่านค้นคว้าสิ่งนี้ แล้ววางให้เราสืบทอด ถ้าเราจะสืบทอด เราจะประพฤติปฏิบัติ เรามีโอกาสมหาศาลเลย เพราะว่าองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาท่านไปได้แย้งกับเจ้าลัทธิต่างๆ ในสมัยพุทธกาล ทุกลัทธิมีกิเลสทั้งหมด ในลัทธิต่างๆ มีแต่ศาสดาผู้ที่มีกิเลส ไม่มีใครปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์เหมือนองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วครูบาอาจารย์ของเรา เห็นใหม่ ในวงใน เพราะครูบาอาจารย์ของเรานี้เป็นธรรม ธรรมไม่ออกมาประกาศเป็นสินค้าขายโลกหรือก ไม่เป็นปลาเน่า ปลาเน่ามันจะประกาศของมันเป็นมหาโจร เป็นเครื่องที่ประกาศออกไปทางโลก แต่ในเมื่อครูบาอาจารย์ของเราเป็นปราชญ์ เป็นผู้ที่จะชี้แนะ เป็นการสั่งสอนจากภายใน เรายอมรับกันจากภายในนะ

เพียงแต่ในปัจจุบันนี้ เทคโนโลยีมันเจริญ สิ่งที่เจริญมันจะสื่อไปได้ไว สิ่งนี้มันก็เป็นเรื่องของกาลของเวลา แต่ในเมื่อครูบาอาจารย์ของเราเป็นผู้ที่สิ้นกิเลส ครูบาอาจารย์ของเราวางธรรมไว้ให้เราก้าวเดิน แล้วเราเกิดมาพบเหมือนกับองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้า เพราะพระอรหันต์เหมือนกัน แล้วชี้นำเรา ทำไมเราไม่มีกำลังใจละ ทำไมเราไม่มีแก้ไข

ถ้าเรามีแก้ไขนะ เราจะเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา แล้วเป็นผู้ไม่ประมาท ครูบาอาจารย์ของเราเป็นผู้ไม่ประมาทนะ เอาหัวใจนี้พ้นจากกิเลส คว่าเจ้าวัฏจักร คว่า พญามาร เป็นผู้ที่ไม่ประมาท แล้วเราประมาทใหม่ ถ้าเราประมาท ให้อาจารย์เตือนตนตลอด ถ้ามีครูบาอาจารย์เตือนตนตลอด เราจะเป็นผู้ที่มีสติ เรามีสติเห็นใหม่ เป็นผู้ที่ไม่ประมาท แล้วเราจะสมประโยชน์กับเรา เอวัง